Ціна пр...чика 25 сотиків.

Nale żytość pocztowa opła cona ryczałtem

Народня Справа

ПЕРЕДПЛАТА
Місячно . . . . 1 зол.
Чвертьрічно . . 3 зол.
Піврічно . . . 6 зол.
Річно . . . . 12 зол.
ЗА ГРАНИЦЕЮ.
Річно — 2 до ляри.
Гроші з краю посилати переказами, або чеками „Народної Справи“ — з заграниці порученими листами.
За зворот рукописів Редакція не ручить. На відповідь треба долучити значок 30 сотиків.
ОГОЛОШЕННЯ:
1 стр. 700 зол., пів стр. 400, чверть стр. 200 зол. Гроші треба посилати наперед.

УКРАЇНСЬКИЙ ТИЖНЕВИЙ ЧАСОПИС

Ч. 34 (99) Львів, неділя 17. серпня 1930. Рік III.

АДРЕСА: „Народня Справа“, Львів, вул. Боїмів 4. — — Чекові конта: 408.687 і 154.130 — — Телефон 57—90

ОСТАННІ НОВИНИ.

Пожар на фільварку

З четверга на пятницю (минулого тижня) згорів у Шилах, пов. Збараж, фільварок Тичковської. Польські ґазети запевнюють, що то певно підпалили Українці, члени «Української Військової Організації». Огонь — як пишуть — обняв відразу стирти, шопи, стайні і будинки, а сикавка, яка приїхала на ратунок з сусідного села, була зіпсована.

Чехи арештували учасників нападу на почтовий віз?

Польські ґазети пишуть, що на чехословацькім боці, в селі Нижні Веречки (на Закарпатській Україні) арештувала чеська поліція двох молодих людий, які не мали жадних документів, але мали револьвери. Польські ґазети твердять, що то мабудь ті члени «Укр. Військової Організації», які минулої середи напали на почтовий віз під Бібркою, — а тепер втікли на Чехи.

Арештовання

Минулого тижня перевела поліція богато ревізій в ріжних околицях краю. В Тернопільщині і в Скільщині перевела численні арештовання. Арештували декого й в инших повітах. Арештованих підозрівають в приналежности до «Української Військової Організації».

Голод у Московщині

В місті Твері на Московщині напала товпа голодних робітників на поїзд, що віз харчі до Москви і хотіла ограбити транспорт. Ескорта почала стріляти до грабуючих і вбила та ранила богато робітників.

Мало бути повстання в Бесарабії

Румунська поліція довідалася звідкись, що на 1. серпня комуністи приготовляють повстання в Бесарабії. Того дня мали вмашерувати до Бесарабії червоні війська з більшовицького боку (з України). Але день 1. серпня минув спокійно, видно, що повстання комуністи не підготовили добре. Є чутки, що половину гроший, які Москва дала бесарабським комуністам на повстання, самі комуністи розікрали на свої інтереси.

—o—

В Китаю кипить і горить

Китайські комуністи потерпіли великі втрати. В битві під Таяну забрали їм національні китайські війська 19 тисяч полонених, 50 тисяч крісів і 150 гармат. Над манджурською границею збираються численні більшовицькі війська. Китайський уряд остро запротестував проти того. Чужоземні дільниці китайських міст — де живуть Французи, Англійці й американці, загородилися окопами й колючим дротом. На поміч тим загроженим чужоземцям спішать відділи французької і англійської армії і кораблі.

—o—

В Індіях ллється кров за свободу

Повстанчі відділи Індусів сходять з гір і атакують місточка, де є анґлійська залога. Подекуди по стороні Англійців стали індійські магометани. В битві у місті Суккір згинуло по обох сторонах 18 люда а понад 300 є ранених.

Горіли фільварки

В вівторок 5. серпня вибухла пожежа на фільварку в Чижиках коло Львова. Двір є власність польських монахів оо. Францішканів.

Того самого дня почало горіти в дворі ґенерала Розвадовского в Миклашеві коло Львова. Пожежі в обох випадках погашено, так що шкода доходить до 5. тисяч зол.

Польські ґазети пишуть, що треба підозрівати, що ці пожежі вибухли від підпалу. Пишуть, що так в Чижиках як в Миклашеві огонь вибух в кількох місцях нараз, приміром в Чижиках почали рівночасно горіти стирти вівса і сіна за фільварком і стодоли та стирти в дворі, а в Миклашеві відразу почали горіти чотири стирти. Поліція веде слідство.

У Вашкові, пов. Рава руська, згоріли три стирти і молотільня Щербінського, вартости 5 тисяч золотих. І тут польські ґазети підозрівають підпал і розуміється накидаються свіжою лайкою на українську молодіж. А за ними підповідає це і жидівська ґазета «Хвиля». Коли тепер не лише в Галичині але і в цілім світі ширяться пожежі від спеки і з димом ідуть тисячі сільських господарств, то польські ґазети цего не бачуть, але за те причину пожежі кождої купи сіна звалюють на Українців.

Третий аркуш повісти

З цим (34) числом розсилаємо третий аркуш повісти „У филях Бистриці“ (від стор. 33 до 48). З 36. числом вишлемо четвертий аркуш. Ті аркуші треба старанно складати й ховати.

В Куликові біда через Українців?

Польські ґазети виписують, що нібито в Куликові, пов. Жовква, в неділю 3. серпня били Українці кацапів і що при тім упало 18 стрілів. Того дня був у Могилянах коло Куликова український фестин а кацапи вибралися туди з своєю орхестрою, щоби мабудь відтягнути людий з фестину. Це їм не вдалося, а коли вертали до Куликова, то — як пишуть польські ґазети — напали на кацапів Українці. Той «напад» описують страшно, але самі при кінці признають, що нікому нічо не сталося. Як було направду, не знаємо, бо ще не маємо про це допису. — Та тепер навіть, як кому грушка з дерева впаде на ніс, то в цім уже підозрівають «український замах». В страха очі великі.

У всім підозрівають Українців!

У Бучковичах пов. Перемишль вибух минулого тижня пожар на стриху в домі Салі Мецґер, що торгує збіжем. На стриху тої ночі спав якийсь подорожний і огонь згасив. Польські ґазети із цего роблять політику та пишуть, що огонь підложили Українці з пімсти за те, що Мецґерова конкурувала місцевій кооперативі. Пишуть, що хтось кинув на стрих замочену в нафті і запалену шмату, а вікна і двері забарикадував, так що на випадок пожежі не могла би Мецґерова вратуватися. Поліція перевела ревізії і в Володимира Дутка знайшла «Сурму», з чого припускають, що він є членом Укр. Військ. Організації. Слідство покаже, чи це підозріння польських ґазет правдиве.

Умер визначний громадянин МИХАЙЛО ТИШКЕВИЧ.

(* 20. IV. 1857 — † 3. VIII. 1930).

3. серпня упокоївся в Жидові коло Познаня б. п. Михайло Тишкевич у 79 році життя. Покійний був одним з найвизначнійших синів Українського Народу і тому увесь нарід клонить голову перед його тлінними останками.

Михайло Тишкевич вродився 20 квітня 1857 р. в селі Андрушівці, пов. Липовець, недалеко Києва в родині ґрафів Тишкевичів. Ця родина походить з стародавного високого українського роду, посвоячена з князями литовськими і українськими. В 17. і 18. столїттю родина спольщилася і родичі Михайла почували себе вже поляками. Тільки Михайло, як доріс до молодечих літ, освідомив собі, що його предки були Українцями. Отже й тому належить повернути до свого рідного народу. І Михайло став свідомим Українцем проти волі родичів і свояків. Став Українцем не тільки на словах, але показав це і ділом. Усе своє велике знання і своє майно присвятив для добра українського народу. Своїми книжками, писаними по французьки, запізнав увесь світ зі справою Українського Народу і неодного чужинця зробив прихильником нашого народу. Його грошева жертвенність на ріжні українські цілі величезна, та згадаємо лише чотири: Він в р. 1887. заснував при «Просвіті» фонд «Михайлову премію» для письменників, значну суму дав університетови в Лювен, у Бельґії щоб там викладали про Україну, 50 тисяч франків дав на закупно дому для хорих письменників, 20 тисяч рублів дав у 1914 році для Наукового Товариства ім. Шевченка — в 100 літні роковини смерти Тараса.

Від 1917 до 1920 року, за Української Народної Республики служив українській державі своїми здібностями та використовував своє знайомство з заграничними політиками для добра України. І по нійні на еміґрації писав ще богато в українських і заграничних ґазетах про Україну, аж доки не зломила його туга за рідним краєм і старість. Всі велики заслуги цего Громадянина, що відрікся панства і повернув на лоно свого рідного народу, оцінить щойно будуча історія. Він може служити взірцем чесноти і працьовитости для всіх Українців. Земля най буде пером Великому Покійникови. Колись, як прийдуть кращі часи, вшанує його память уся Україна так величаво, як Він на це заслужив собі.

—o—

НОВИНКИ

Календар на тиждень.

СЕРПЕНЬ 17—23.

17. Неділя, 10 по С. 7 отр. в Еф. мч.
18. Понеділок, Евсиґнія мч.
19. Второк, Преображення Госп.
20. Середа, Дометія
21. Четвер, Еміліяна еп.
22. Пятниця, Матея ап.
23. Субота, Лаврентія.

—o—

— Увага: Свята в тім тижні спільні українцям греко-католикам і православним.

—o—

Зміни місяця:

Нів, дня 24 серпня о год. 5 рано
Повня, дня 8 вересня о год. 7 в.

—o—

Столітний календар віщує на цей тиждень часті дощі.

—o—

Як нарід приповідає:

Прийшов Спас — держи кожух про запас.

Як прийде Спас, комарам урветься бас, а як прийде Пречиста — забере їх нечиста.

Коли на Св. Лаврентія вода тиха — буде тиха осінь.

Хто лежить у холодочку, не заробить на сорочку.

—o—

Історичні спогади.

20. VIII. 1843 помер письменник Григорій Квітка-Основяненко.

20. VIII. 1920. заключено в Севр під Парижем договір, яким признано Сх. Галичині окремі права.

21. VIII. 1925. помер письменник Осип Маковей.

—o—

— **Пожежі.** В Яремчу на Гуцульщині згоріла оноді панська вілля «Жонка». Літники на силу з душею втікли з вогню, а усі їх річи погоріли. Загальна шкода виносить понад 150 тисяч зол. — В Яксманичах пов. Перемишль згоріли будинки господаря П. Барана, на загальну шкоду 2 тисячі зол. Причина пожежі невідома. — В Лучиці, пов. Сокаль вибух вогонь в будинках господаря Михайла Боба. Згоріло 5 хат і 3 стайні, а також корова, кінь, вівці і гуси — власність П. Боба. Хоч вогонь загрожував цілому селови, місцевій пожарній сторожі вдалося огонь здержати і вгасити. — В Хомяківці, пов. Товмач згоріли будинки господаря Юрка Яцури. Пожежу вгасив місцевий «Луг». «Охотніча страж пожарна» з Тисьмениці приїхала також, але мабуть лише на обзорини, бо гасити вогонь не хотіла. — В Жильжі, пов. Костопіль на Волині згоріло 14. липня ц. р. 18 господарств. Погоріло богато худоби і господарського приладдя. Найбільшу шкоду потерпів господар Марко Остапчук, у якого згоріли всі будинки, 4 корови, 2 воли, 3 телят 30 гусий, віз і всі господарські прилади. Причина пожежі невідома. — В Корчині, пов. Костопіль, вдарив грім в хату Микити Степанчука і приголомшив господаря Е. Варешку, що був тоді під хатою. Хата і клуня згоріли.

— **Злочини.** Василь Ілів стрілив через вікно до вдови Еви Іліїв, з пімсти за те, що Ева не хотіла його любити. Стріл на щастя хибив, гарна Ева крім страху нічо не зазнала, а невдатного «стрільця» замкнули до арешту. Там він бідака буде чутися так само, як чувся Адам в раю без Еви: Самітно. — В Медиці, п. Дрогобич, Михайло Сосяк пострілив важко в груди Івана Коваля з якоїсь пімсти. — В Любачівщині коло Башні Дол. якісь бандити вбили 80 літнього Івана Дека враз з жінкою. Злочинці втекли.

— **Ще оден панок за кратами.** Недавно арештували в Озерянах начальника почти Романа Ґероня за грубі грошеві надужиття на шкоду державного скарбу і богатьох приватних осіб.

— **Пішов купатися, а найшов смерть.** Роман Підгорецький, урядовець львівської дирекції скарбу пішов оноді в Коропці, пов. Бучач купатися в Дністрі. На глибокій воді дістав він нагло серцевий атак і зараз пішов під воду і втопився. Тіло нещасного виловили.

— **Прожив собі.** Недавно помер у Луцьку 110-літній стражник мосту над Стиром, Вячеслав Дрогомирецький. Покійний був найстаршою людиною на Волині; в державній службі стражника пробув 65 років. Він був широко відомий і загально люблений. До останніх днів свого довгого життя тішився дуже добрим здоровлям.

Читання з історії України (ч. 79)

Облога Замостя.

(Листопад 1648 р.)

Коли Богдан Хмельницький відступив від Львова (взявши великий окуп), хотів заждати аж польський сойм вибере нового короля. Йому здавалося, що король погодиться з козаками і дасть їм і народови ті вільности, яких не признає шляхта, і за які козацтво воює. Але козацька старшина почала вповминати Хмельницького: «Батьку! Веди нас на Польщу!» А найбільше налягав полковник Чорнота. Тож гетьман згодився і рушив далі на захід, на місто Замостє. Це місто було тоді власністю маґнатів Замойских і було сильно укріплене зі сходу мурами, валами і ровами, з полудня ставом, з півночі і з заходу болотами. Мури були такі грубі, що по мурі могла їхати карита. Ярема Вишневецький зібрав туди 10 тисяч війська, окрім того було там 4 тисячі місцевої шляхти, белзкої, холмської і волинської, а до 2 тисячі узброєних міщан. Були в тім війську й наємні Вірмени, Німці, Шотляндці, добрі вояки. В місті було богато зброї, гармат і амуніції, рушниць були стільки, що на кожде вікно вистарчало по пять. Вишневецький казав навезти в місто харчів на пів року, так, що не боявся і довгої облоги. Командантом міста був Владислав Мишковский, староста з Городка. Вчинивши такі приготовання, сам Вишневецький виїхав до Варшави.

Шляхта, котра зібралося в Замостю, ненавиділа Яна Казимира, котрого знову Хмельницький хотів бачити королем, що це буде добрий чоловік. Шляхта хотіла иншого вибрати королем і тому Хмельницький рішився обложити Замостє, аби замойська шляхта не мала впливу на вибір короля у Варшаві. Польські історики пишуть, що підходячи до Замостя, Хмельницький мав около 80 тисяч війська, але це не є певне, бо богато козацьких полків розійшлося з під Львова на всі сторони Волині й Холмщини, «кінчати панів і жидів», як тоді говорилося.

По дорозі зі Львова до Замостя Хмельницького і козаків витав усюди український нарід дуже радо і величаво. Селяни доставляли козакам харчі і пашу для коней, а крім того гостили їх, чим могли, і називали козаків визволителями народу. Богато селян приставало до козаків.

Малі містечка і замочки по дорозі козаки знищили зовсім, панів і жидів проганяли, а то й убивали, при чім помагало власне місцеве населення. Місто Нароль, Сокаль, Томашівка і инші привитали Хмельницького хлібом і сіллю, всі Поляки й Жиди заздалегідь повтікали.

Гетьман вислав під Замостє наперед полк під проводом полковника Небаби. Польські вояки повиходили на мури й кричали козакам обидливі слова, мовляв «що нам зробите?» Небаба вдався до Хмельницького й просив дозволу, зробити наступ і збурити Замостє та показати польській шляхті, що значить козак. Тимчасом Поляки спалили передмістя, бо там жили українські міщани отже Поляки боялися, що вони вчинять зраду. Хмельницький став у близькім селі Лабуні й не хотів наказувати наступу, бо знав, що Замостє сильна твердиня, отже згинулоби багато народу. Він хотів виголодити місто довгою облогою і примусити до здачі. Казав звернути воду з ріки, яка плила в місто, а через те обложені почали терпіти страшну спрагу. Тимчасом настали морози і важко було козакам сидіти довкола міста, де майже не було сіл. Богдан вислав лист до коменданта міста Мишоковского, а в листі писав, що він тільки пана Вишневецького хоче зловити, а як Вишневецький втік то Замостє козаки не будуть нищити, тільки замиряться так, як з львовянами. Але як не пристануть замостяни на згоди, то козаки будуть далі облягати місто.

На кінці листа писав, що він радби бачити королем Яна Казимира.

Замойська шляхта відповіла, що також хоче згоди, нічого виразного не написали і про Яна Казимира не згадали.

Тимчасом козаки вже почали нарікати, що гетьман проволікає справу. Всі рвалися до наступу. І тоді Хмельницький дав приказ наступати. Козаки наложили в рів повно хворосту, навязали снопів, зробили машину-вежу для здобування мурів («гуляй-городина») і рушили в середині піхота а по боках кіннота, на мури міста. Поляки машину знищили гарматними кулями і вже почали відбивати наступ, тимчасом Чорнота зайшов з півночі, де вали були нижчі, але були болота і тому звідти не сподівалися наступу. Але і тут Поляки відбили наступ а Чорноту ранили в ногу.

Та польські пани побачили, що хоробрости козаків таки не встояться і як облога потриває довше, то козаки заберуть їх в полон. Отже написали до Хмельницького, що годяться дати 20 тисяч золотих окупу. Хмельницький згодився і заключив перемиря. Тоді голодні міщани повилазили з міста й почали купувати в козаків усякі харчі і худобу, якої було подостатком. Бика платили по одному золотому (на нинішні гроші около 20 золотих!)

Так гладко обійшлося шляхті в Замостю головно тому, бо Хмельницький довідався, що в Варшаві вибирають королем Яна Казимира, отже надіявся, що вже не треба буде воювати.

Далі буде.

— Страшна смерть під колесами поїзду. Артим Швець, господар із села Вільгора почта Оженін на Волині переїздив в полудне 24. липня через залізничий тор коло стації Оженін. Нечайно надїхав поїзд із повним розгоном вдарив на віз, на якому крім господаря сиділи ще два жиди. Нещасного господаря вбило на місци, вбило також одного жида і згинув один кінь, а другий якось спасся. Віз цілковито потрощило. Покійний Артим Швець був взірцевим господарем, свідомим громадянином і передплатником «Нар. Справи»; осиротив жінку і троє дітий. Вину в його нещастю поносить головно будник, що на час не опустив рампи. Вважайте добре на переїздах через залізничі тори!

— Каліцтво старости. Польські ґазети пишуть, що в Татрах біля Закопаного, на одній прогульці впав у пропасть і важко покалічився долинський староста Раппе. Цей пан староста був широко відомий в цілому краю із того, що люто переслідував наші Товариства і свідомих громадян.

— Сумна подія. В Городенці склалася в вівторок 29. липня страшна і сумна подія: Олена Кульчицька, жінка місцевого адвоката, по острій сперечці з чоловіком стрілила собі з револьвера в голову і згинула на місці. На вістку про це покінчив із своїм життям молодий адвокатський конціпієнт др. Прокіп, підрізавши собі горло бритвою. Це нещастя пояснюють собі люди тим, що ніби обоє нещасливо померші любилися вже довгий час, а коли це якось викрилося, Кульчицька не могла пережити того сорому і прикростий від чоловіка а знов др. Прокіп не хотів жити на світі по її смерти. Це нещастя дуже вразило все місцеве населення.

— Потвора. Іван Гук з Добростан, пов. Городок Яг., довгий час перечився із своїм батьком, Василем за те, що батько не хотів йому записати усе своє поле нараз; записав більшу частину, а меншу лишив собі на всякий випадок, бо будучи 75 літним старцем, боявся лишитися на ласку сина. На вперті домагання сина відповідав, що все йому залише до одної скиби, але аж при смерти, бо він хоче вмирати як господар на своїм, а не десь під плотом. Через те бували між обережним батьком і захланним сином часті сварки. Оноді по такій сварці той озвірілий син напав на рідного батька з револьвером і стрілив йому в груди, кладучи нещасного трупом на місци. Довершивши свого нікчемного й страшного вчинку утік невідомо куди. Ось до чого доводить сліпа жадоба маєтку.

— Поможім братам! На Закарпатській Україні, в окрузі Ужгород згоріло оноді ціле село Худлово. Без даху над головою і засобів до життя залишилося понад 500 осіб. Місцевий Червоний Хрест отворив для нещасних погорільців кухню, де вони дістають два рази денно харчі. Тому однак, що і Червоний Хрест не має фондів на такий видаток, видав він відозви до населення, щоби складати добровільні жертви на допомогу погорільцям. Булоби добре, якби й Українці з під Польщі зложили на ту ціль якусь лепту, аби цим іще раз доказати нашу єдність і братерство. Пожертви слати на адресу: Дивізія Червоного Хреста для Підкарпатської Руси, Мункач, вул. Коменського 72. — з дописскою «для села Худлово».

— Пожертви на добрі цілі. Аматорський гурток при читальні «Просвіти» в Лисятичах горішних зложив на політичних вязнів квоту 10 зол. — Сава Шарко, муж довіря «Н. Справи», зібрав на хрестинах у передпл. «Н. С.» Івана Рокита, дня 27. 6. 1930. 3 зол. на «Рідну Школу» і 3 зол. на Інвалідів. — Д. Бойків з Сільця-беньковa зложив на укр. Інвалідів 6.50 зол.

— Гідна то табака. Маланка Сабатій, весела вдовичка з Слобідки, пов. Бережани полюбила собі Володимира Табаку, мабуть тому, що він і острий і темний як табака. Обоє любовники задумали побратися. Але Маланка мала від першого чоловіка, що помер недавно, дволітню донечку Любку; Любка, що правда не боронила своїй мамі ані любощів з Табакою ані шлюбу, всетаки обоє любовники задумали нещасну сирітку замучити, певно на те, аби ще й її частину маєтку забрати. Табака почав по звірськи знущатися над безборонною дитиною, а Маланка морила її голодом — в надії, що дитина скоро вмре. Та про ці знущання довідалися якось люди. Обоє мерзенних лупіїв арештовано, але бідна дівчинка смертельно хора.

— Кому дають гроші. Міністерство рільництва признало кацапському товариству «Рольний Союз», який істнує властиво лише на папері, підмогу в сумі 30 тисяч золотих. За що дали неістнуючій установі такі гроші, ніби не знати. За те можна напевно знати **на що.** Кацапи дірвались «пособія» і будуть із здвоєною силою тягатися по наших селах та розєднувати й баламутити менше свідомих селян. А знаємо, кому з того втіха і користь. Як бачимо, кацапи за охлап і корито підуть служити кому будь і нащо будь, та найрадше таки на шкоду рідного народу.

— Говорила небіжечка — до самої смерти, і доволі таки наговорилася, бо прожила собі «лише» 157 років. Цею небіжечкою була одна муринка з містечка Ґватанамо на острові Куба в середущій Америці. — Ще певно, більше від неї набалакається москаль Іван Трескумяків, що живе собі на Уралі вже ось 170 років, пасе свої вівці, пє собі молоко і чується свіжий і здоров, як молодик. Обіцює, що ще собі проживе з 50 років і можна йому повірити, бо як пишуть ґазети, цей 170 літний Іван ще й за молодицями зиркає.—Та вже таки найстарший між людьми є якийсь китаєць Лі-чунґ-юн, що живе в одній місцевости середущого Китаю. Він живе вже 252 роки і чується ще також доволі добре. — Також доволі добре ще чується 153 літній турок Ахмед Зоро Аґа.

— Гідна курочка. На африканському острові Мадаґаскар, що належить до Франції, найдено кілька велитенських кістяків. Як виказали досліди вчених, це є кістяки стародавної породи величезних курий, що перед 1000 роками жили на тому отрові. Ця птаха звалася «акпіорніс», жила дико і несла доволі показні яєчка. Одно таке яєчко довге на 80 центим., а грубе на 74 центим., було виставлене на французькій кольоніяльній виставі і викликало загальний подив, а потрохи й зависні зітхання господинь. Те яйце може змістити в собі коло тисячки курячих. Один американський музей хоче купити собі те яйце і пропонує за него ціну 75 тисяч долярів. Вартоби виховати курку, що неслаби такі яйця...

— Щербата доля. На одній вулиці в Парижі найдено оноді якогось вмираючого чоловіка. Його піднесли і заразже відвезли до лічниці, та він був так ослаблений, що до години вмер. Перед смертю очуняв на хвилю і сказав присутним, що він називається ґраф Бруммер, був колись царським ґенералом і адютантом великого князя Миколи Миколаєвича; дальше признався цей бувший царський достойник, що він занедужав і ось умирає з нужди й голоду, бо від двох тижнів не мав нічо в устах крім води. Гроший на життя, які вивіз з Росії, вже не стало, жебрати не позволяла йому амбіція, а заробити не вмів, чи не було де. Як бачимо — щастя колісцем крутиться. Хто був вчера на горі — завтра може зїхати на саму долину. Може й неодин з нинішних достойників, що тепер опливають в достатках та в золоті, буде ще колись вулиці замітати і примирати голодом...

— Як дожити до сто літ. Американський вчений, лікар д-р Сміт оголосив недавно свої досліди над життям і здоровлям людий. У тих дослідах дійшов він до висновку, що кожда людина може дожити 100 літ коли тільки буде додержувати таких правил: 1) Не їсти мяса; 2) пити богато молока; 3) по обіді все проспатися; 4) спати при відчиненому вікні; 5) не курити і не пити алькогольних напитків; 6) вистерігатися лінивства, що ослаблює організм і спричинює усякі хвороби; 7) перебувати богато серед природи, на свіжому воздусі; 8) не злоститися і заховувати все рівновагу духа, не журитися і не тішитися занадто.

— Біда тепер на світі але не для всіх одна. Один не має гроший, другий не має що їсти, третому щось иншого бракує, а ось паню міністрову Залєску, жінку польського міністра заграничних справ, постигла теж тяжка біда: захорував її пестунчик, гарненький расовий песик. Довго радилися лікарі і вирішили вислати того песика на свіже повітря і до купелів! І ось недавно льокай привіз «бідного» песика до купелевого заведення в Криниці. Є надія, що любий мопсик подужає. Деякі навіть польські ґазети пишуть з того приводу, що тому песикови ліпше поводиться, аніж великій більшости населення Польщі, та що ліпше вродитися мопсом пані міністрової, як селянином чи робітником. Може й правду пишуть.

— Малпяча школа. В одній американській місцевости утворено недавно невидану досі школу — для малп, яких мають у тій школі учити усяких нових штук. Для малпячих «учнів» побудовано величаві помешкання з усіми вигодами. Не завидуємо американцям тої малпячої школи, хоча можнаб їм щиро завидувати шкіл для їхньої дітвори, які є найкращими у світі.

— Американську армію удержують курці. Американський урядовий виказ подає, що в 1929 р. податок від тютюну дав американській державі 412 міліонів долярів доходу. В тому самому році усі видатки на американську армію й фльоту виносили 390 міліонів долярів, отже дохід з тютюну цілковито покрив видатки на армію, ще з надвишкою 22 міліони долярів. Певно, що й за ті гроші, які прокурують Українці під Польщею, можнаби утримувати досить гарне і численне військо.

— Про воєнні відшкодовання піде стаття аж у слідуючому (35) числі «Нар. Справи»; в нинішному числі забракло місця.

Що чувати в нашім селі?

Примірне село. Село Боянець, повіт Жовква належить до тих сел що то вже івикували для себе велику пошану між другими селами. Має в себе дуже гарну кооперативу, молочарню, тай і другі галузі кооп., як цегольню, олійню, трієр пр. др. Тепер веде в себе меліорацию на протязі 29 км., котра виносить 320.000 золотих, кооп. будує дім мурований на поверх, є прекрасний хор церковний як і світський, котрий улаштовує концерти, що вже навіть давав в цілій Жовківщині котрими дуже гарно писувався, є і читальня «Просвіта», котра дуже гарно розвивається, до котрої молодь дуже пригорнулася. Нема жадного весілля чи то поминків або хрестин, щоби бодай яку бідну лепту не зібрано на Рідну Школу. От і тепер в часі весілля громадяни не поминули Рідної Школи і коли Петро Добуш спросив гостийількома словами, то на весіллю у Гриня Владички було зібрано на Рідну Школу 2.75 зол., а у Юрка Садовського 4.15 зол. Хто кілько мав рало давав Честь Вам Боянецкі господарі і господині, і такого приміру тримайтесь все, аби з Вас брали примір і другі села.

Сусід.

—о—

Покончуємо колоди! В Острівци повіт Золочів почав був ширитися баптизм Та загал людий розуміє, що всяке розєднення, отже й секти релігійні, можуть народови тільки пошкодити. Нам нині треба єдности, а не розладдя а тому не треба потурати намовам наших ворогів, які навмисне затівають таке розєднання між нами. Розуміємо се — і тому крім горстки збаламучених людий ніхто не дає послуху сектам. Натомісць усі горнуться до своєї батьківської віри і церкви, бо як зуміємо бути вірні церкві то й будемо вірні народови, а хто зміняє віру і обряд, той може легко змінити і народність. Загал громади працює для рідного народу і для церкви. Закуплено Божий Гріб, а дівчата вишили прекрасні хоругви також побудовано каплицю на память св. місії, яка відбулась тамтого року. «Сокіл» поставив почесну сторожу при Божому Гробі, читальня «Просвіти» збільшила свою діяльність і разом зі «Соколом» і церковним хором уладила недавно свято в честь Т. Шевченка. А вже незабутною остане для нас на віки величня панахида, яку на нашу просьбу відправило другого дня Зелених Свят чотирох священників за тринайцятьох синів нашого села, які полягли в боротьбі за свій нарід. Наша метода боротьби показалась успішною. Ми поволи зближаємось до побіди, бо до баптистів вже ніхто новий не прилучується, а противно, число їх поволи зменшується — в користь Церкви і українського народу. Ми тільки жалуємо тих наших односельчан, що стали баптистами, бо вони лиш сліпі жертви підступу ворога. Але в серці нашому росте велика лють на тих, що для нашої загибелі не завагались діткнутись брудними руками і святощів.

Молодий.

—о—

Люди, чи вовки? Село Заболотівці пов. Жидачів, знане ще з часів передвоєнних як чисто кацапське, дійшло вже в часах теперішних до того степеня некультурности, щн і на своїх людий гавкають чисто собачими голосами.

Дня 29. липня 1930 р. мав я нагоду переїзджати через село Заболотівці Ще

два кільометри перед селом і чую вигукування диких голосів.

Доїзджаю ближче і виджу дві фіри двірські навантажені хлопцями і дівчатами, котрі їдуть на жнива до сусідного села Жирови.

Коли ці фіри зблизилися до нас, то вся кацапська дич в оден голос почали гавкати на нас переїзджаючих трьох селян з поблизького села. Зразу думав я, що це чисто божевільні, та бо думаю, з косами в руках а не ріжуться, — аж врешті довідуюся, що це Заболотівська молодіж так високо культурна, що вже і на своїх братів гавкає по песячому, ну а в коротці може й по вовчому буде вити.

Свідомий

—o—

Дуже важне для Українців Волині і Полісся.

На Волині й Полісcю відбуваються вже, або мають відбутися вибори до ґмінних рад і урядів, та до повітових соймиків. Вислід тих виборів має дуже велике значіння для українців, бо від нього буде залежати, чи буде корисна чи шкідлива для українців самоуправна господарка. До помочі Українцям Волині і Полісся вийшла тепер книжечка посла В. Целевича: **«Волостна (ґмінна) самоуправа на Волині й Поліссю»** в якій зібрані всі закони про ґмінні вибори і про ґмінну самоуправу. Ту книжечку мусить мати кождий Українець, якому дорога справа своєї громади і свого народу, та який хоче і повинен вплинути на якнайліпший вислід виборів для українців і потім на добру і корисну працю ґмінної самоуправи. Ту книжечку можна замовити у Видавничій Кооперативі «Національне Обєднання» Львів, вул. Коєтюшка 1а. II п. Коштує вона 1 зол. а з пересилкою 1.10 зол.

Не менше важно для кожного ґмінного радного і члена соймику українця на Волині і Поліссю мати книжку пос. Целевича: «Громадська Самоуправа», в якій зібрані всі буджетові й податкові закони і найріжніші поради в самоуправних справах. Поширення цеї книжки на Волині є конечне, коли Українці мають належно користати з громадської (ґмінної і соймикової) самоуправи. Книжка з пересилкою коштує 3 зол. 25 сот., а замовляти її можна у тій самій Видавничій Кооперативі «Національне Обєднання».

—o—

В Підгайцях відбулося в неділю 27-го липня прегарне діточе свято.

На Веселій Горі к. Мозолівки пов. Підгайці Кружок «Рідної Школи» влаштував 12. липня Фестин, з якого дохід пішов на утримання «діточого садка» (захоронки) на присілку Весела Гора. Фестин закінчився представленням «За Батька», яке відіграв Аматорський гурток Чит. «Просвіти» з Мозолівки.

(Увага! Дописи, які вже були в инших часописях, містимо в скороченню, бо нема місця й на дописи, які надходять тільки до нашої ґазети).

Допись з Городця на Полісю (про панотця В. Б.) Непідписана. Напишіть вдруге й підпишіть, то помістимо.

Допись з Которина напишіть звичайно а не віршом.

П. Кр. Гнидаво. Ще дуже сумне і безнадійне. Пробуйте щось бадьорійше. Новорічний вірш ми сховали, бо календар вже майже готовий. «Жнива» поправимо і видрукуємо.

Дописувач про б. кандидата сельроба Вол Захарчука (з Волині). Свідомі люди вже знають, як то на словах щедрі подібні кандидати, а Вол. Захарчук за мала особа, щоби ми аж таку допись про нього писали. Вже по тім, як пив горівку, видно, чи можна уповати на його слова.

Михайло з над Сяну. Допись гарна, але просимо переписати виразнійше щераз і прислати, тоді помістимо.

Мостиський. Допись писана олівцем — не може йти до друку.

Е. Цап **Загутинь.** За побажання щиро дякуємо. З чеком стоїть справа на жаль так, що той урядник мав рацію: після польського права, наша мова не має на почті і зелізниці майже ніяких прав. За це мусимо власне боротися.

НОВІ КНИЖКИ

Антін Лотоцький. **Ведмедівська попівна.** Накладом В-ва «Світ Дитини». стр. 28. Ціна 40 сот., з пересилкою 50 сот. Се є дуже цікаве оповідання з історії України, як дочка священика з Ведмедівки «сімсот турків-яничар з коней повалила». До оповідання додана гарна пісня про ту хоробру дівчину Уляну. Варто її кождому прочитати.

ВЖЕ ЩОРАЗ МЕНШЕ

має наша ґазета довжників. З кождим днем надсилають післяплатники свої залеглости. Тому декому з цих, що вже не мали дістати цего числа, висилаємо ґазету дальше **без перерви**.

Здержуємо лише прочим довжникам і то по черзі, зачинаючи від найбільших.

Відновлюйте чимскорше передплату! **Не переривайте передплати,** бо по найменшій (навіть однодневній) перерві мусілиб Ви ждати цілий місяць на відновлення своїх прав до запомоги і инших користей, які має з нашої часописи ретельний передплатник.

575 запомог по 120 золотих.

на суму 69·000 золотих

Кому признаємо дальші запомоги від 572-ої до 575-ої?

572. Рой Михайло, Колодруби, поч. Комарно, пов. Рудки, корову дорізано 20. липня 1930.

573. Стрілець Михайло, Верхня, поч. Завадка, коло Калуша, корова впала 13. липня 1930.

574. Хома Василь, Городище варяжське, поч. Варяж, пов. Сокаль, корову дорізали 4. серпня 1930.

575. Лотоцкий Василь, Миколаїв поч. Увин, пов. Радехів, корову дорізано 6. серпня 1930.

Увага: Запомоги — по стягненню цілорічної передплати — вишлемо на руки мужів довіря до 14 днів від дня оголошення, оскільки до того часу не дійде до нашого відома яка важна причина, що моглаби спонукати нас поновно доходити правдивости випадку або відкликати котру з тих признаних запомог.

Кому не можемо признати запомоги?

Зелений Павло, Руда, пов. Бібрка ялівка мала лиш 9 місяців, а запомогу признаємо за штуку, яка мала скінчених щонайменше два роки.

Шарак Василь, Нинів долішний, пов. Долина, передплату мав заплачену до 30. червня, а корова впала 30. липня.

ПОДЯКИ.

Дальші подяки за отримані запомоги надіслали нам слідуючі запоможені передплатники:

Хвальна Редакціє!

За отриману запомогу складаю щиру подяку. Ваша освідомлююча робота і матеріяльна поміч є правдивим добродійством і правдивим світильником у наших темних крайно бідних людий в убогих гірських околицях, куди тільки що починають просякати проміні світла і свідомости.

Никола Мількович
господар і муж довіря в Соколім
п. Устрики дол.

Хв. Редакціє!

Складаю щиру подяку за те, що ви в нашім нещастю поратували запомогою мене й мою сімю, що складається з 14 осіб. Братя! Передплачуйте цю добру ґазету!

С. Мельничук
м. довіря в Воютині пов. Луцьк.

Подібні подяки вислали: Иосиф Дубельт у Денисові пов. Тернопіль, Павло Рудакевич в Бучині пов. Броди, Іван Триндяк в Стільску п. Стрий.

—o—

ЩО В СВІТІ ЧУВАТИ?

З України

під московським пануванням нема нічого доброго. Хоча можнаби сказати, що добрим є те, що український народ не подається, хоч на кождім кроці розпучливо шукати доріг до полекші своєї долі. Свідчать про це дальші численні арештовання селян і інтеліґенції та священства, свідчать про це численні луни пожарів, що нищать до тла неодну комуністичну господарку й не один склад готового зерна, селянської праці, що мала вже ладуватися в дорогу до голодуючої Москви. Минулого тижня була в Одессі **знову** велика демонстрація робітників і прийшло до кровавої битви з поліцією і з військом.

Недавно була в більшовицьких республиках
делеґація анґлійських робітників — вуглекопів
Ці робітники вибралися оглянути життя під більшовицькою владою, переїхали всю Московщину, Україну й инші краї, що є під московською владою, й описали тепер у ґазетах те, що там бачили. З їх опису виходить, що робітники живуть дуже бідно, а подекуди й примирають з голоду. Всюди велике невдоволення, а головно в немосковських краях, які Москва використовує так, як і за царя.

Ґазети пишуть, що більшовицький **уряд непевний за своє військо** і тому радить тепер над тим, щоби не брати до війська поголовно всіх, лише тих, що є певними прихильниками комуністів. Ті, що здезертерували з червоної армії й утікли за границю, пишуть в ґазетах, що більшовицькі офіцири поводяться з вояками не ліпше, як колись царські.

В пятницю минулого тижня був **над Каспійським Морем сильний землетрус,** від якого дуже потерпіло богато сіл і місточок. Нараховують коло 500 убитих а 4 тисячі ранених.

На Закарпатській Україні.

мусять наші братя боротися за кожде своє право подібно, як і в инших займанщинах. Недавно чеський інспектор в Ужгороді заказав українським учителям писати до властий по українськи, а приказав усе писати по чеськи. Але свідоме учительство зараз проти цего остро запротестувало й чеський уряд відкликав той україножерний приказ чеського інспектора. Учителі мають право писати до шкільних чеських властей по українськи.

Франція

має великий клопіт з фабричними робітниками. Тепер у Франції нагло все подорожіло, а фабрики не підвисшили заробітної платні і ще до того стягають з робітничої платні оплату на обезпечення. Через це у всіх великих фабриках **робітники застрайкували.** В місті Ліль прийшло до сутички з поліцією. Усіх страйкуючих є понад 200 тисяч.

В Канаді

були недавно вибори до парляменту і найбільше послів вийшло з консервативної партії. Через це буде вже майже неможливий вїзд нових еміґрантів до Канади, бо ця партія завжди була противна еміґрації. Кажуть, що вже досить їм тих безробітних, що тепер є в Канаді. Отже на Канаду нема що надіятися.

В Зєдинених Державах Північної Америки

така спека і посуха, якої не памятають від 57 літ. Висихають ріки й озера, вяне паша, а через те брак води і молока. За шклянку води платять у Стейті Віржінія по 5 центів (45 сотиків) а за літру молока треба дати доляр! До тепер накоїла посуха в Америці 500 міліонів долярів шкоди.

В Китаю

страшна різанина між комуністами й національними військами. В те вмішуються вже инші держави, як Америка, Японія й Анґлія. Вони висилають уже до Китаю свої війська. В останнім часі комуністичні війська трохи подалися в зад. За собою лишають спалені міста і села, і гори непохованих трупів.

А що в Польщі?

Польські ґазети тепер мають про що писати, бо той напад під Бібркою, який приписують Українській Військовій Орґанізації, і деякі пожежі, в яких також уперто підозрівають Українців, дають польським ґазетам притоку, нападати на все, що українське. Виписують, що Українцям живеться за добре, тому треба трохи скоротити їх права, — і грозять всякими способами. Та їм це вільно.

Недавно були в Польщі два французькі міністри, міністер летунства і міністер доріг. Вони були в Варшаві а потім поїхали до Вильна і балакали з Пілсудским. Про що, не знати. Деякі ґазети пишуть, що цей приїзд французьких міністрів мусить мати якесь глибше значіння.

В Варшаві були недавно демонстрації безробітних. Прийшло до бійки з поліцією. Було ранених 2 робітники і 6 поліцаїв.

Небаром уже виїжджає з Польщі той американський дорадник Девей, що кілька літ сидів у Польщі і радив банкам господарити.

Недавно польський уряд звернувся до німецького, щоби зачати переговори про нові граничні мита, які Німеччина наложила на деякі продукти з Польщі. Німці на переговори не згодилися. Це обурило польських редакторів, але й трохи їх зажурило, — бо це також знак, що Німеччина росте.

— Ади, як мохом поріс — заговорив війт крізь зуби, не виймаючи люльки.

— Егеж — не витирають ґазди холошнями, а ґаздині своїми димками, — завважив Сидір.

— Куди там холошнями та димками! Голим тілом витирали та сльозами змивали.

На сім камені били колись панські гайдуки чесних християн, а пани стояли з боку та дивились, мов на комедію.

— Не знав, якби оттак молодого пана простягнути та всипати не кажу — двайцять чи трийцять, а лиш яких пять, або десять — чи воно йому дуже смакувалоб? Гадаю, що не чекавби кінця, а вже за другим зірвавсяб та опинивсяб у Відні, як його дід.

Так міркував Гриниш і голосно засміявся. Сидір від себе не додав ні слова. Небаром завів їх льокай до якоїсь салі, а сам замкнув за ними двері. Сидір і Гриниш застали тут кілька панів різної форми і вигляду. Одні сиділи покурюючи, другі ходили та цікаво оглядали хатню обстанову і старі образи на стінах. Сидір легко вклонився, а Гриниш сказав за себе і за писаря широке «Слава Йсу».

Пани глянули цікаво на ґаздів, а молодий Дроньський і ще кількох панів, що пізнали війта, бо вже бачили його вчора, підійшли до них усміхаючись і обступили їх кругом.

— А, війт — війт!... заговорив Дронський.

— Так, прошу ласки пана, — говорив Гриниш кланяючись.

— А се? — ґраф показав на Сидора.

— Се наш писарь, — заговорив Гриниш, знова кланяючись.

— Добре, добре — сказав Дроньський. — Ходіть — сідайте.

Ціла громада подалась у куток, де стояло богато стільців, а між ними круглий столик по середині.

Вони посідали, а Дроньський звернувся до війта і Сидора:

— Я покликав вас до себе, бо маю богато справ, про які ви зможете дати мені точні відомости. Ви

знаєте, що я виріс далеко від своїх маєтків, про які лише чув, а ніколи на очі їх не бачив. Тепер я повернувся до своєї дідизни, а ви не здивуєтесь, коли скажу, що навіть не знаю межів моїх посілостий. У старих актах, що полишив тут мій дід, також не можна визнатись точно, що до двірських посілостий належить. Крім того в новійших часах пороблено деякі зміни при наділі людий землею та при затверджуванню приватної власности. І тут могли зайти деякі зміни в моїх маєтках, тимбільше, що нас не було і не було кому нашої власности боронити.

— Всьо є, прошу ласки пана, все лишилось так, як було. Може там щось невеличке відпало... — заспокоював війт Гриниш.

— Ви говорите — «може»... закинув ґраф. Може — се не відповідь. Я хочу точно знати, що залишилось, а що відпало і хто забрав. Чи в громаді є які мапи посілости? — звернувся ґраф до писаря.

Сидір старався дати на всі питання точну відповідь. Він сказав, що громада має старі мапи, одначе сі мапи аж занадто старі і не точні, щоби можна було в них визнатись. Ґрунтова комісія поробила нариси з посілостий села і двору і на їх підставі ладяться нові мапи в повіті. Границі панських дібр може показати кождий ґазда в селі. Підчас переоцінки приватної власности родина ґрафів Дроньських нічого зі своїх маєтків не стратила помимо своєї неприсутности. Оборонців панських інтересів було аж занадто богато, хоч ґрафи про се й не знали. Одиноку гору звану Клином, приділено до посілостий камеральних і нею завідує державний лісний уряд, та тепер, коли вернувся ґраф...

Ґраф махнув рукою і перервав:

— То вже пропало...

Присутні пани використали перерву в бесіді Сидора і засипали його і Гриниша різними питаннями. Всі вони говорили по німецьки, вставляючи у свою бесіду ломані наші слова.

Сидір не зраджувався, що розуміє по німецьки. Він навіть з ґрафом говорив по свойому і не жу-

рився, чи ґраф його добре розуміє, чи ні. Тепер здебільша мовчав, або ніби то тілько догадавшись, про що його питають, махав головою: Так або ні. А Гриниш, здавалося, розумів все, про що його пани питали, і старався кождому дати відповідь.

До Гриниша приступив присадкуватий, незвичайно череватий панок з окулярами на носі. Він говорив по німецьки, а щоб його краще розуміли, то помагав собі руками, ногами і цілим тілом. По салі пішов голосний сміх.

Ґраф пішов на поміч грубому і звернувся до Гриниша:

— Пан хоче знати, чим ви світите.

— Лучинков, лучинков з ялиці — пояснював війт.

Сего і ґраф не розумів і не міг пояснити грубому.

— А чи нема тут в селі, або в околиці таких криниць з чорною смердючою водою? переповідав ґраф слова грубого.

— Нафта — нафта — додав від себе грубий.

Сидір здвигнув раменами, а Гриниш почіхрався в потилицю.

— Нафта — повторив він. — Я чув, що така мазь є в Слободі недалечко Коломиї.

— Кольомеа, Кольомеа, — аж підскочив грубий, а лице його розлилось широким усміхом.

І Гриниш зрадів та звернувся до грубого наче до давно не баченого приятеля:

— Я сам бачив цю нахту. Се нею християни сверблячку лічать, а жиди пархи.

Сидір засміявся голосно і ґраф сміявся і ціла компанія реготалась, як з добрих акторів на комедії.

В тій хвилині приступив до громадки високий, поважний чоловік, що дотепер не брав участи в розмові, а оглядав образи на стінах салі.

Він заговорив до ґрафа по німецьки:

— Мушу признати, що ви, ґраф, маєте щастя. Ваше добро, полишене всякої опіки дивно щасливо

осталось ціле, ненарушене між сим південним народом, де кождий другий чоловік є розбишака, wo jeder zweite ist ein Rauber, —сказав він. Скажіть — чи се не щастя? Сі дорогі меблі, старі картини, все в домі і на обійстю, стоїть певно так, як його залишив ваш дід, хоч двір стояв отвором довгі літа.

В тій хвилі Сидір глянув на німця, встав і заговорив в чистій німецькій мові:

— Позвольте вам сказати, пане, що тутешний нарід не такий, яким ви його прозвали. Він ані не дикий, ані не розбійник. Наш нарід є чеснійший від других, він дорожить своїм добром, а на чуже не ласий. Кривди нікому не чинить, однак не дарує тим, що його кривдять. Були у нас справді опришки, але наробили їх самі люди, наші пани, що поводились з народом так, як не поводиться добрий ґазда зі своїм псом. А знайте, що коли скажете людині, що він пес і опришок, тоді людина стане псом і опришком.

Сидір замовк, а в салі зацарила тиша.

— Ах — то він розуміє по німецьки! — перервав тишину грубий.

А високий панок, що дивувався щастю Дроньського, став при вікні і дивився мовчки на долину, де між білими садами виднілись селянські хати. Тепер Сидір мусів давати відповіди і грубому і другим панам. Найбільше цікавилось се товариство нафтовими джерелами і всі випитували, чи нема таких джерел на території села, або в посілостях ґрафа.

Сидір відповів, що таких джерел тут в околиці не подибають, хотяй Шкляний потік має воду темну, з неприємним запахом. Сидір чув про такі джерела в Бориславі на Підгірю, а також місцями в Карпатах, як от в Битькові за Манявою.

І Шкляний потік і Битьків з Манявою повандрували до записника грубого німця. Від нього також довідався Сидір, що пани приїхали вмисне пошукувати за нафтовими джерелами, а хотяй наверху їх не видко, то вони мають спосіб відшукати їх у землі.

— Вернім ще до границь мойого маєтку — заговорив ґраф до Сидора. — Я мушу знати їх чимнай-

скорше, щоби моя комісія могла розпочати працю. Тому жадаю, щоби громада дала мені чоловіка, який сю справу добре знає і він мусівби мені все показувати.

Сидір відповів: Громада не обовязана давати чоловіка до послуг комісії. Такого чоловіка, або й більше може собі ґраф найняти. Зрештою, слуги панські, які є ще в дворі, таксамо добре знають границі посілостий своїх панів і можуть кождої хвилини ґрафови їх показати. Від себе може Сидір для кращого зрозуміння нарисувати невеличкий плян села і посілостий ґрафа в такім стані, який тепер громада уважає за дійсний. Все проче довідається пан у повіті.

— Добре, заговорив ґраф, ви зробіть мені короткий плян, що аж до одержання сталої карти маєтку, буде для мене, такби сказати, урядовим документом. А людий все таки мені доставте, я їм заплачу.

Вишукати людий обіцяв Гриниш, Сидір обіцював виробити плян і оба встали, щоби відійти.

Гриниш не завівся в своїх ранішних надіях. Сим разом грубий німець, що так радісно кричав «Кольомеа» і клепав Гриниша по плечу, сягнув до кишені, а виймивши з портфеля два сині паперці, дав один Гринишу, другий наставив Сидорови.

— Вудкі — сказав він, роблячи відомий рух до уст.

— Дякую, я не пю — сказав по німецьки Сидір, неприйнявши пятки.

Німець збентежився і сховав свій папірець назад у портфель.

— Се мені подобається — сказав він здивовано.

По дорозі з двора в село питався Гриниш Сидора, чого сі пани приїхали, та що вони його випитували.

— Приїхали в наші гори золота шукати — усміхаючись говорив Сидір Гринишови, котрий богато наговорився, ще більше наслухався, але і сегодня нічого не розумів.

— Ей — недовіряв Гриниш. — А чого вони про нахту випитували?

— Може в котрого сверблячка — засміявся Сидір.
— Відав не мають чим світити — відповів сам собі Гриниш і заспокоївся.

А ВЖЕ МЕНІ НЕ ХОДИТИ...

Писариха зварила обід та отерла запаскою мокре чоло.

— Десь тато довго не вертає — сказала до Анни, що тимчасом робила порядок в хаті.

Анна глянула на матір, та не знала, що відказати, і робила дальше своє. Вона витерла вікна, постирала стіл і застелила його скатертю.

Попрятавши в хаті, Анна звернулась до матері:

— Що мені тепер робити? — запитала.

— Що-ж — підемо на грядки.

Анна пішла. Писариха вийшла за нею і подалася на грядки.

Вона переходила з одної грядки на другу, раділа красною городиною, що зеленіла всюди рівними рядками. Денеде показувався бурян і писариха схилялась, щоб його виполоти.

Підійшла до Анни, що вже зачинала просапувати рівні рядочки буряків. Наче бджілка бреніла собі пісеньку. Тихо, обережно, щоби мати не почула.

У Гарматовичів крім Анни, не було більше дітий. Старшого сина скосила тоді пошесть і з тої пори носить Сидір кілька срібних волосків у своїй чуприні.

Одначе уже зжився з тим болем і він його вже не болів так, як колись. Доглядав своєї Анни одинокої, мов квітки в городі, і рад був, що у приятеля Дмитра два гарні сини - леґіні. А колись... Колись мали зіллятись ці два роди в один і вийде нове покоління, в якому буде і холодна кров Гарматовичів і горяча Сегедюків.

Се нове покоління буде здобувати світ.

Анна навчилась писати і читати. І нераз той, хто бував у Сидора, бачив, як Анна сиділа при столі за молитовником чи старою біблією і читала. Одначе ніхто не сказав, що з Анни не буде ґаздиня. Від ранку до вечера бачили її люди то в городі, то на полі; з матірю, або сама працювала пильно і приспівувала. Наче пчілка...

Писариха глянула в бік хати і прошептала:

— Слава Богу...

На подвірі стояв Сидір і дяк Дмитро. Сидір стрінув свойого приятеля на дорозі і взяв його до себе.

— Кидай, Анно, сапу, та ходім обідати — сказала мати і взяла їй сапу з рук. Дівчина поправила свої коси і пішла за матірю. Найшвидше пообідала Анна і не ждучи на мтір, пішла на грядки.

— У неї ще всі зуби, — жартуючи говорила мати — то й не диво, що так скоро впоралась з обідом. А ви не спішіться.

А оба приятелі дійсно не спішились.

Сидір вийшов у комору і по хвилі вернув з писаним глечиком в руці. Глечик був повний заправленого меду, власної роботи.

Писариха заставила стіл закускою і хотіла відійти. Сидір здержав її і наливаючи кубки, сказав:

— І ти, Олесю, не спішись.

— Робота не заяць, не втече, — додав Дмитро відомою поговіркою.

Писариха залишилась.

— Отже приїхали — вертаючи до попередньої розмови, заговорив Дмитро.

Він вже чув дорогою про Дроньського і компанію. — Почули, що шерсть поросла.

— То то й лихо, що шерсть дорога і серце золоте в нашої землиці, так говорив Сидір. — Передше шерсть скубли, а тепер і до серця добираються.

— Нехай — нашого не візьмуть! — крикнув румяний від меду Дмитро.

— Бачиш, друже, — воно все наше — лиш не в наших руках. Чужі руки вигребуть серце, висмоктять

кров зі жил, а нам покинуть холодного трупа, — говорив якось жалібно Сидір.

— А ми не дамо — ударив Дмитро в стіл кулаком.

— Не дамо? Ми ще й помагати мем... промовив гірко Сидір. — Мені здається, Дмитре, що у нас замало сили не датись. І я думаю: чи не зєдинитись нам в одно? Тоді легче булоби нам встоятись...

Дмитро хотів слухати.

— Ти подумай — говорив дальше Сидір. — Вас є трьох. Що ви зможете самі? Те саме й у мене. А колиб нас було шестеро? І до праці запряжемо молоді руки?...

Дмитро зрозумів і лице його засіяло.

— Брате мій, се бувби союз, єгоже благослови Господь!

— От, старий, куди загнув — заговорила урадувана писариха, що тепер також зрозуміла, на яку дорогу зійшла горяча балачка.

— А ти, Олесю, може й не рада? — звернувся Сидір до жінки. Тобі може свахи забагається?

— Мені, аби сват здоров був та про сваху не забув, засміялась Олеся в сторону Дмитра.

— То й гаразд! Сидір налив ще меду.

— Випємож за щастя наше і наших дітий!... І мід солодкий осолодив ще більше їхні медові почування...

— Я вважаю — говорив Сидір, — що й відкладати нема чого.

— А так, щоб на Зелені святки потанцювати — додав від себе Дмитро.

— Егеж! Ворiг близько, гуртуватись пора. І Сидір засміявся так щасливо, як уже давно так щасливо не сміявся.

— Друже мій, тепер нам ворiг не страшний — нас не одоліє!

— Не одоліє! повторив твердо Сидір за своїм приятелем.

Невеличка тінь залягла сонце і в хаті стемніло. Писариха глянула в вікно. На дворі ішов дощ, тихий дрібний дощик.

Сей дощик нагнав також Анну з города.

Дівчина ввійшла швидко до хати, а на зарумянілім лиці блестіли каплини дощу.

— Не дав дощ докінчити — сказала. Отерла лице і подалась до другої кімнати.

Приятелі зглянулись, а очі Дмитра, здавалося, говорили:

— Се, мій друже, — золото...

Сидір наче відповідав приятелеви:

— Вона для мене дорожча над всі золота світа; за ніякі скарби я непромінявби сеї дитини.

А за хвилину долетів до них співучий голосок дівчини:

— А вже мені не ходити, куди я ходила,

Бо вже мене моя неня комусь призначила..

Сидір, Дмитро і писариха почули пісню, зглянулись і засміялись

З надвору далися чути кроки, забрехав пес на припоні і в хату увійшов Гриниш, а за ним Красюк і Хвещин Данило.

— Я вже на гору, — говорив розтягаючи Гриниш. А ви — чи готові?

— Ще колись буду — не спішно, — відмовив Сидір. Подумають пани, що в нас роботи своєї нема, тоді й видихатись не дадуть. Сідайте...

Гриниш і другі посідали, а Сидір почастував всіх медом.

— Пий; мій мід — це не Нухімова горівка.

Данило відмовлявся.

Хоч як змагався зі собою Сидір, та видко було, що радість погасає на його лиці. Війт і сі два нероби... Сеж ті, що йдуть панам помагати. Чого вони зайшли у його хату? Тягнути Сидора у свою спілку?

Кімнату залягла коротка мовчанка. Десь на стелі забреніла муха, а під вікном дощик перешіптувався з молодими листочками невеличкої сливи.

Сидір перервав мовчанку.

— Щож, ти, Даниле, — справився вже з весною?

— Здебільшого... відповів запитаний.

— А менче залишив на волю Божу? А така красна нивка під Савулою лежить, бачу, запущена?

— Часу не стає — вимовлявся Данило.

— Для себе часу не стає, а до пана біжиш? Ей, Даниле!

Кострубата голова Данила виправдувалась:

— Та дощ пішов і дома нема до чого взятись!

— А панам ти до хріну здався в дощ? Чи може на це, щоб з вас там посміялись? Не бійсь пани сегодня носа свойого на двір не вкажуть. А тобі дощик нивку розмочив — йди, бери заступ та сапу, попрацюй і щось буде. Егеж —

— Та я не дуже спішився — се вони — він показав пальцем на війта, — прийшли до мене, щоб їшов до двора.

— Щож, казали привести людий... виговорювався Гриниш. — Та бачу сегодня нема чого йти. Дощик не вгаває, де панам захочесь лазити по горах. Треба підождати.

— Авжеж, що підождати. Буде ґрафу нас потреба, то покличе. А таки передше свою роботу зробити, опісля вже другим найматися.

В хаті знова стишилось і знову почувся бренькіт мухи на стелі. Одначе дощик перестав шелестіти між листям сливи і небо прояснювалось.

— Щож підем домів — заговорив перший Гриниш. Всі повставали.

— Колиж то ми зайдемо до пана? — звернувся ще до Сидора.

— Коли позовуть, тоді підемо.

— І я так думаю... З тим — бувайте.

— Ходіть здорові!

Гриниш, Красюк і Данило вийшли і по розмоклій стежці пустилися в діл.

Сидір дивився за ними крізь вікно. Під двома ялицями вони стали, хвилину радились, а потім всі три звернули на право.

— А голота, — скипів Сидір. — Таки пішли на Droньську!

Дмитро не брав собі сего глибоко до серця.

Се бурян, що сам знидіє між здоровою рослиною. Се чиряк, що зникає безслідно зі здорового тіла...

Він попращався і пішов домів, а Сидір засів до своєї роботи.

ПАЛИЧКА ШТАЙНА

В понеділок, вівторок і середу йшов дощ. В той час сидів Дроньський зі своєю комісією в дворі, не показуючи й носа поза мури дому, як це відгадував Сидір. Гриниша і компанію відіслав, кажучи, що як лиш погода позволить, він їх покличе.

Хоч сидів пан Збишко і другі пани наче в заперті, то час сходив їм скоро і легко. В першу чергу почались обзорини невідомого панського майна в кімнатах, тайниках і пивницях. Зі скринь і шафів витягано на світ Божий старосвітські одяги ґрафських прадідів та прабабок. Тут їх оглядано, оцінювано та висмівувано. Одного жупана накинув собі пан Збишко на опашки, на що грубий Німець засміявся і сказав:

— Тепер пан Дроньський може грати якого-небудь ґрафа польського на сцені.

При деяких убранях блестіли золоті пряжки і ґузики з дорогими каменями. Такі річи оглядались, оцінювались і не висмівувались, а з поспіхом вандрували до ґрафської кишені.

З кімнат переходила ціла та комісія до тайників та пивниць і всюди було повно дорогих памяток, коли не для грубого Німця, то для пана Збишка, правнука цеї лютої ґрафині, що наробила поверх сотні опришків.

В однім закамарку сутерин натрапили пани на великий склад менших і більших бочівок, боклагів та фляшок і не превелику радість переконались, що більша їх частина є повні.

— Мають душу, — говорив грубий Німець.

Грубий і ще деякі панове показались знатоками і на цих річах. Вони оглядали повні бочівки і фля-

шки з довгими, тонкими шийками і один по другім викрикнув: Токай, угорський мід, галицька горівка.

— Лишаєсь нам — говорив другий, ясноволосий панок, — знайти ще в якомусь тайнику гарну красавицю та збудити її зі столітнього сну.

Цей дотеп розвеселив ціле товариство.

— Можна надіятись — говорив грубий, — що ґрафський дім не обернеться в монастир. Наш ґраф на це не позволить.

— Хто зна — замітив один чоловічок, якого всі кликали Герр фон Буш. — Коли поглянути як терпеливо зносить ґраф це безрибя.

— Панове — дайте ґрафу спокій — вставився за ним Німець Шнайдер; ґраф щасливий, що втік від своєї циганки.

— Панове, — звернувся ґраф до своїх товаришів. — Як добрий ґазда, я розумію обовязки, які маю супроти моїх гостий. До цих обовязків належить забезпечити вас не лише в страву і напиток, але також в инші блага земні. Признаюсь, що і мені вже остогидло це безрибя.

— А тому, що ґраф є спеціяліст у риболовстві — говорив сміючись, Герр фон Буш...

— То можемо надіятися — кінчив Шнайдер, — що незабаром прийдеся і звідси втікати від яких-небудь циганок.

Дроньський усміхався...

— Що буде, сего не знаємо, а надіятись чогось лихого нема найменшої причини. Нараз пропоную запізнатись з сим вином.

Тут знов кождий член сеї комісії звернув увагу на бочівки і фляшки, що кругом стояли. Кождий брав у руки, що йому подобалось та що здужав нести, і ціла компанія з віднайденими скарбами рушила на гору.

Дні минали в хмелеві та в похміллі. Пани радо цікавились змістом, душею ріжних фляшок та бочівок, а до инших справ заінтересування не зраджували.

В середу під вечір показалося сонце. Небо прочистилось і найближчих днів можна було надіятись погоди.

— Завтра можемо рушати в гори — замітив грубий, дивлячись на блакитне небо, на якому денеде біліли невеличкі, відірвані хмарини.

Лисий звернувся до грубого:

— Уважаю — сказав сміючись, — що се для тебе, мій брате, буде доволі небезпечне підприняття. Хиба що зважишся залишити вдома принайменше половину свого корпусу.

— Я постараюсь для нашого презеса чотири носії з носилками — жартував ґраф — і справа буде полагоджена.

— Урра — крикнув Шнайдер — значить завтра рушаємо!

Тут обізвався високий, поважний пан, що недавно мусів вислухати від Сидора кілька правдивих слів про місцевий нарід. Він сказав: — Знаючи почву місцевих гір, можу вам, панове, сказати, що по тій розмоклій глинці буде тяжко лазити не лише пану Штайнови, — так називався грубий, — але також і вам, пане Шнайдер. Думаю, що треба підождати. Один день погоди і земля під ногами буде суха; тоді з Богом.

Той, що говорив, се був інжінєр і помимо велитенського росту кликали його Герр Кляйн!

На другий день, в четвер була знов гарна погода. Люди вийшли до праці, а Дроньський і його гості відважились вийти аж за двірські ворота.

Як красно було усюди. Яким могутнім здавалося весняне життя зрошене теплими дощами.

Запах ялиці зливався з ароматом квітів і наповняв груди новою силою, підбадьорував до праці, до чину. Пчілка бреніла на квітках, пташина трепетала в зеленім листю а злітаючи в небесну блакить щебетала велику пісню, пісню праці і чинів. Ґраф звернувся до інжінєра:

— Отже завтра?

— Так, відповів сей. Завтра можна сміло рушати до праці.

Ґраф повернув до двора і зараз таки почалось горячкове приготовання. Федька післано в село до війта з розпорядженням, щоби завтра на восьму го-

дину ставився з чотирма людьми в дворі; післав до писаря, — щоби той прийшов на ту саму годину з готовим пляном. Конечно! Кухар, що також приїхав з Відня, дістав наказ приготовити другий сніданок і полуденок на восьму годину. Щоби пани могли забрати з собою.

В пятницю рано льокай побудив панів в шестій годині. Як звичайно, поміг їм збиратись та митись. В семій годині чекав вже горячий сніданок в великій столовій, а другий сніданок та полуденок стояв злагоджений в кошах.

Прийшов Гриниш, а сказавши «Слава Йсу», дав Дроньському звиток паперу:

— Наш писар передали сей папір — сказав він. — Самі не можуть прийти, бо мають пильну роботу.

— Шкода — сей чоловік бувби нам придався — відмовив ґраф. — А ви людий привели?

— А я, прошу ласки, — та лиш двох. Не мож було більше дірвати — є, мовляв, своя робота.

Ґраф надувся — та не було ради. Залишалось користуватися тим, що було під руками.

Красюка і Гриниша приділено до грубого Штайна і інжінєра. Вони мусіли нести їхні коробки, палки та стільці. Данило і Федько несли коші з полуденком і в такий спосіб вирушив похід за ворота. Попереду йшов інжінєр з грубим Штайном і вони надавали напрям. Інжінєр держав у руці Сидорів плян, від часу до часу розглядав його, то знов дивився кругом себе на гори, немовби хотів провірити, чи все є так, як у пляні начеркнено. Махав вдоволено головою і йшов дальше.

Штайн поспішав за ним. В правій руці ніс велику, чорну палицю, а в лівій держав капелюх і ним холодив собі мокре чоло. Так пройшли яких шістьсот кроків горою Дроньською. В однім місці оглянувся грубий:

— Гальт! — сказав він більше до себе, чим до товариства. Похід спинився і всі звернули свою увагу на грубого Штайна.

Сей забрав від Гриниша та Красюка підозрілі коробки і поставив їх в чотирох місцях на землі. Потім

повідкривав їх, вийняв зі середини якісь дроти і получив одну з другою так, що зробився чотирокутник. На середині сего чотирокутника застромив свою палицю, а всім прочим казав віддалитися від того місця на десять кроків. Всі відійшли і стишились.

Грубий стояв хвилину тихо і дивився на одну точку своєї палиці. По черзі вандрував його зір по дротах до кождої коробки. Звідти вертав назад на палицю, з палиці в голубу далечінь і на землю, на якій стояв, і знова на палицю. Напруження зору, лиця і цілого тіла постепенно зростало. Руками зачав робити незрозумілі, повільні рухи, на чоло виступив піт. Тепер він широко розкрив рота, а очі вийшли високо з лоба і стирчали, мов цибулі.

Гринишу пішов мороз поза шкіру, Данило трясся зі страху; а Красюк не втерпів. Зареготався, мов дурний до сира, голосно на цілі гори і реготався ще й тоді, як один з панів взяв його за обшивку і нагнав далеко, аж до ліса. Там може сміятись. Грубий аж пінився зі злости:

— Щоб його чорт узяв! — кляв він. Кілько енерґії пішло на марно?

Операція починалась наново. Цим разом звернувся грубий до присутних:

— Кому ціла річ виглядає смішною, нехай завчасу іде за Красюком, коли не хоче дістати палицею.

Він знову став напружувати свій зір, лице і руки. Знову водив зором по палиці, по скриньках, а присутні з неменшим напруженням слідили за кождим його рухом.

Напруження Штайна зросло до найвищого степеня. Слідувала коротка хвилина гробової тиші і...

— Шлюсс! промовив Штайн, а піт цюрком ллявся з його чола.

Всі зірвались зі своїх місць і обступили цікаво Штайна, що тимчасом виймив зі землі свою палицю, звивав дроти та замикав коробки.

— Ну, що є? — запитало нараз кілька голосів.

Штайн зітхав важко:

— Невеличкі поклади міди і олова, але на такій глибині, що їх добувати не виплатилосьби.

Всі повірили. Йому вірили, цьому грубому Штайнови, всі люди навіть тоді, коли він говорив щось найбільше неймовірне.

Тверезо думаючий чоловік міг відноситись з деяким недовірям до маґічних штучок Штайна, міг не вірити в його душевну енерґію і її вплив на маґнетну стрілку чорної палиці. Одначе ніхто таки не міг не признати правди його словам, коли сей говорив: Малі поклади міди, або олова на такій то глибині. Не міг сказати, що таких скарбів там нема. Бо такі скарби є всюди глибоко в нашій землі, так, як є вони на дні найглибших океанів, так, як є вони там, де люди зуміли до них дібратись і їх вихіснувати.

Серце золоте в нашої землиці — сказав Сидір.

І Штайн знав дуже добре, що «серце золоте в нашої землиці» і тому так самопевно оперував своєю палицею і тому здобув собі славу знаменитого знатока земних богатств.

Той, що повірив словам Штайна, рився заціпивши зуби в землі; витрачував масу енерґії, здоровля і гроша, а рився безпрестанно і вкінці знаходив коли не мідь і олово, то — цину або залізну руду, коли не нафту, — то віск земний або сіль. Колиж нічого не знаходив то і так оправдував Штайна, бо в його твердженню було все невеличке: «але». Не треба було того невеличкого слівця легковажити.

Штайн умер давно і хоча нікому не зрадив своєї тайни, то однак не забрав її з собою на той світ. Його діло провадять з таким самим успіхом другі люди — бо се властиво не є ніяка тайна.

І коли сегодня стрінете в наших горах людий з ріжними маґнетними приладами, подібних до Штайна, котрі так само стараються відгадувати місця земних скарбів, то знайте, — що сі люди знають те саме, що і ви знаєте. Одинока ріжниця між вами, а тими людьми є така, що вони мали нагоду впоїти в других віру в своє знання, а ви такої нагоди не мали.

УКРАЇНСЬКІЙ ДИТИНІ

Львів, дня 17. серпня 1930. ч. 10

Лев — у клітці

Льви то дуже страшні звірі. Жиють в Америці і в Азії по лісах і пустинях. Нападають на звірів і на людий. Але коли молодого льва зловити, то можна його освоїти. Тут бачимо такого освоєного льва в клітці, а на нім сидить чоловік, який виучує льва ріжних штук. Таких львів у клітках можна бачити нераз у цирках.

Жаль мені Данилка

Данилко то мій товариш. Ми разом ходили до школи. І разом бавимося, бо ми сусіди. Він дуже добрий хлопець, я його люблю. Нікого не зачіпає і тому всі його хвалили. Але вчора трапилася йому зла пригода. Послухайте.

Ми йшли оба знад річки до дому. Коли проходили коло Якимового саду, Данилко сіпнув мене за рукав і сказав:

— Івасю, які гарні яблока!

В Якимовім саду справді гарні яблока, уже доспілі. А в Данилка і в нас самі озимі, ще недозрілі. Не мож їх їсти. Але я знаю, що на чуже не треба лакомитися, і кажу:

— Гарні яблока, Данилку, але не наші. Ми заждемо, аж наші дозріють.

Данилко завстидався і не сказав ні слова. Ми розпращалися і я пішов до хати.

За хвилю чую якийсь плач і крик. Вибігаю з хати, а то в Якимовім саду. Біжу туди і очам своїм не вірю. Старий Яким узяв Данилка на коліно тай бє тай ще приговорює:

— Се тобі за одно яблочко, а се за друге! Будеш знати, як лазити в чужий сад. Я ще твому батькови скажу, аби тебе покарав. Капелюх візьму собі, най батько прийде!

І зняв з Данилка капелюх і пустив заплаканого з саду. Я з жалю аж заплакав.

— Що тобі, Данилку, сталося? Ти таки не видержав? — питаю. А він лише плаче тай побіг до дому.

Дуже мені жаль Данилка і Данилкового батька, що ще буде встид мати за нього. Але що робити. Кара заслужена. Зараз піду до Данилка, щоби його розрадити. Він певно вже покаявся і ніколи не гляне на чужі яблока, то не треба його цуратися. Раз спокусився, треба йому вибачити. Але най се буде осторогою для всіх малих хлопців.

Івась Мізинчик.

—о—

Загадка.

Питає Івась Миколи:

— Скільки маєш кріликів?

А Микола каже: — Якби я мав ще раз так і ще два рази так, то булоби стільки, скільки є місяців у році.

Скільки кріликів мав Микола?

Усяких порад уділяємо тільки точним передплатникам.

ЛИСТ ВУЙКА ПЕТРА

Як живеться Вам, любенькі
Українські діточки?
Вам, всі хлопчики хороші,
Й Вам, дівчатка—школярки?
Чи здорові всі і гожі,
Чи не трапилось Вам зло,
Чи хвалить Вас батько й мати
І громада і село?
Бо завжди я, любі діти,
Думку думаю про Вас,
Щоб добро Вам тільки було,
Зло щоб не прийшло ніраз.
Щоби кожде з вас заедно
Було сильне і міцне,
Памятайте, вже небаром
Праця вас у школі жде.
Тої праці не цурайтесь,
Жити навчитесь з книжок
Всі учіться, так, як вчився
Вуйко Ваш,

Петро Сніжок.

Вірші наших малих читачів.

До Івана Сорокатого.

Іване Сорокатий,
Що навіть був за війта,
Ви знайте теє добре,
Що люблять Вас і діти.
І я Вас дуже люблю,
І все Вас спогадаю,
Я Ваші гарні вірші
В ґазеті прочитаю.
Читаю, що чувати в світі,
І що по чому там у Львові,
За се дають цукорків тато
І ще дати готові.
Та я і без цукорків
Читаю все на славу,
Бо роблюсь розумнійший,
Як прочитаю Справу.

Богдан з Корналевич.

До вуйка Петра.

Я Вам вдячний, вуйку Петре
За прегарну ласку,
Що нам завжди у ґазеті
Розкажете казку.
Ми казки ті розуміем,
Знаєм, що до чого,
Ми добра з них научились
Усі до одного.
Як ще трохи підростемо,
Вас на вожда обберемо, —
А всі станемо рядами,
Ви отаман перед нами.
Вуйна будуть тому раді,
Що Ви будете в параді.
Так ми рушимо із місця
І підемо сто миль, двіста,
І не станемо ніколи
Ані в лісі ані в поли,
Поки Волі не знайдемо,
Аж тоді ми відпічнемо.
А тепер здорові були!

Пише: Влодко із Цитулі

Чотири ріки.

Чотири ріки в думці маю тут:
Дністер, Дніпро і Тиса й Прут!
Бо се є прекрасні
Українські ріки,
Пливуть з давен давна
Й плистимуть по віки.
На мапі Европи
Всі діждались волі,
Лише Україна,
Ще не має долі.
Та вже покоління
Нове підростає,
Воно Рідній Ненці
Ту Долю спіймає!

Богданко.

Розумний панич.

Привіз дідич раз на свята
Ізі школи сина
І не може натішитись
Що вчена дитина.
Раз здибає гуменного
І тому хвалиться:
«Ото, каже, мій синочок
Як у школі вчиться!...
Та і розум, що за розум!
Як тобі Іване?»
— А мені то щось не так то
Здається мій пане!
Бо якби наш панич мали
Розуму доволі
То нічого їм булоби
Вчитися у школі!

Ст. Руданський.

СМЕРТЬ ДИРЕКТОРА ҐІМНАЗІЇ

В середу 6. серпня умер нагло в селі Залізцях, пов. Бібрка, директор української ґімназії у Львові (а передтим у Станиславові) др. Микола Сабат. Він умер в домі о. пароха Винницького в хвилі, коли поліція переводила там ревізію і переслухувала одного студента в справі нападу на почтовий віз під Бібркою. — Б. п. директора Сабата перевезли до Станиславова й похоронили там в пятницю 8-го серпня. В. Й. П.

— Коли твій батько родився?

— Ой, се вже було дуже давно, бо я навіть не годен собі пригадати.

Не гаразд у Канаді.

Дістаємо такий лист з Канади: Не тільки в полудневій Америці (Арґентина, Бразилія) але і в Канаді вже дуже бідують деякі наші люди, що поїхали шукати там щастя. Тепер у Канаді богато людий без роботи. Голодні ходять з міста до міста, або їздять на дахах ваґонів і часто падуть і гинуть. В місті Саскатуні кілька наших робітників сидять над рікою, ловлять рибу і тим жиють, а сплять в корчах. Ще добре, як знайде працю в фармера за самий харч, але і то тяжко. Неодин каєся, що сюди заїхав, хотівби вернути, але нема на дорогу. А дома десь дивуються, що не посилає доляри.

Еміґрант І. Бойчук

ЖИЧЛИВІ ЗАПРОСИНИ.

Прийшло дівча до вуйка і каже:

— Вуйку! Просили вас тато в гостину.

— А мама також просили?

— Ні. Мама казали, що ліпше зробите, як не прийдете.

—о—

ГОСПОДАРСЬКІ СПРАВИ

До складу і прикладу.

„Чим гірше тим ліпше“

Якось іду з Пересварів, село під горою, — пересварюється завжди з своєю бідою.

Відідається словами, скаргами — письмами, — колиж буком її спарить до «стилої мами»?

Іду, дивлюсь, а за селом хтось під гору пнеся, я здалека вже пізнаю знайомого Леся.

Ми під Чортковом з одної ідуночки їли, він служив при скорострілах, добре грав до цілі!...

Іде мій Лесь, посвистує, а я кличу з заду:

— Чи ти нині йдеш до слюбу, чи десь на параду?

— Що так собі посвистуєш, веселий, невроку? Знаю, що ти все сумний був минулого року!

— Все нарікав на недолю, на ту біду песю... Скажи, най і я всміхнуся із тобою, Лесю.

— «Гаразд, друже Сорокатий! Та що тут казати! Я сміюся, бо не хочу довше бідувати.

«Біда мене далі тисне, й що раз дужче, чую, — а я біді не даюся, я біді штрайкую!

«І чим більше вона мені все на спину пнеться, я стрясаю і не знаю, звідки міць береться!

«А як зачне до живого мені допікати, то я її замордую і викину з хати.

«Доки була біда лекша, то я сидів тихо, й доти мені прикро було і я терпів лихо.

«А від коли притискає, я став бунтуватись, здушу її і з бідою вже не буду знатись!

«Вона свою міць пробує тай я сил шукаю, і що сила в мене спала, аж теперки знаю.

«Біда в мені силу будить, що раз завзятійшу, біда більша — сила більша, — чим гірше — тим ліпше!»

— Таки твоя правда, Лесю, таки твій «рихт» буде, пущу я тото в газети, най почують люди!

— Наш нарід є терпеливий, а тому бідує, а що має свою силу, того він не чує.

— Але як біда притисне може міць збудити, отак біда для нас може і добро зробити!

— Нехай біда притискає може й хтось піддасться, але иньший сил добуде і біді не дасться.

— А як її переможе в головний розправі, то вже біда ляже спати на смертельній лаві.

— Треба про це подумати тай поміркувати. «Биймо біду! Є в нас сила!»

Іван Сорокатий

—o—

Плямистий тиф в Чортківщині.

В Джурині, пов. Чортків, появилися випадки плямистого тифу. Два випадки були смертельні.

Господарка без рахунків то сліпа господарка.

Багато господарів ще й нині байдуже відносяться до провадження рахунків в господарстві. На що, мов, та лишня робота! Це говорять ті, які нерозуміють користи рахунковости. Сьогодня, коли ми переходимо на прибутково і промислову господарку, то наближаємося до торговельного господарства, гадаємо, що ніхто не заперечить, що в торгівлі рахунки треба вести, бо инакше не тільки не будеш знати цін на товари — а скоро збанкротуєш.

Наша господарка мало чим ріжниться від якого-будь склепу, хіба тим, що у нас більше всяких ділянок-кавалків. Але це і ліпше, бо в такому стані ми зможемо краще, як кажуть, калькулювати і легче вибрати, що в нашому господарстві краще поплачується, а решту занехати.

Але скажіть, як ви взнаєте, що краще поплачується? З памяти все не порахуєш, а навгад можеш себе здурити. Нічо не є так певне і легке, як все до книжочки записати. Що видав, що взяв.

В кінці року цифри пригадають нам все, лише треба пару хвилин, щоб їх підрахувати. Невже не знайдеться у нас зрозуміння свого інтересу, в вечір що дня чи через день шкрабнути пару цифр до паперця? А в кінці року, як знайдеш. Ми знаємо, що заграничні господарі, записуючи всі видатки і прибутки в господарстві, роблять це з насолодою. Вони що місяця заглядають до книжочки з рахунками та підраховують як то йде їх інтерес. А яка радість, коли в кінці року цей такби сказати «білянс» виказує, що дає який зиск.

Розкривши таку книжку, господар бачить все як на долоні. Жито дало напр. — страту, пшениця середний прибуток, фасоля дала добрий зиск, горох так само добре, 1 корова дала дуже добрий зиск, а друга дала страту. Витрати на одіж до хати покрили кури і гуси, коні за себе відробили, але на зиму треба на них витратити. Всі прибутки від корови йдуть на коней і т. далі.

Маючи таке перед очима, господар каже: жито треба змінити на якусь иншу, промислову рослину, — ріпак, ганиж, гірчицю, фасолю, мак. Другу корову продати або вгодувати на мясо, продати і купити нову добру. Колиб обставини сприяли, то цих коров вивчити до роботи, а коні продати. Гроші від продажі вжити на поліпшення господарки, машини, будівлі тощо. Отже таким обрахунком можна вийти на добру дорогу і не бідувати. Треба лише не лінуватись а послухати доброї ради. Ці господарські рахункові книжки з поясненнями, як у них записувати, можна дістати в Т-ві «Сільський Господар».

Вгадала

Господар до жінки: Сего року вистане нам хліба аж до нового.

Жінка: Бо я паланицями намагала.

Як підготовляти пасіку до зимівлі.

По укінченню медозбору пасічник дбає, щоб: 1) переглянути всі пні і перевірити, чи скрізь є матки і запаси меду. 2) Коли єсть без матки або слабі пні, то зєднує їх до купи. 3) Скорочує в вуликах гнізда, тобто лишні рямки виймає на схованку, а найліпші і з медом лишає пчолам. 4) Коли є слабі пні, то їх на зиму краще зєднати до купи. Це найкраще зробити в українському вулику, де можна за перегородку дати два слабухи, щоб один другого грів. 5) Безмедні і маломушні пні можна ще підсилити підгодівлею цукром.

6) Неоподаткований дешевий цукор для пчіл продає своїм членам пасічн. кооп. «Рій» у Львові, Блярська 20.

7) Треба памятати, що голодних пчіл на зиму підгодовують зразу великою кількістю густої сити, а на росплід пчоли що дня по трошка рідкою ситою.

Густу ситу варять так: 1 шклянку води а 2 шкл. цукру, а рідку — 2 шклянки води і 1 цукру. На зиму пчолам має бути від 10 до 12 кг. меду в однім пні, коли вони зимують на дворі і 7-10, коли в стебнику.

По цій підготовці пчіл до зими гнізда в вуликах складають, утеплюють, а коли треба то і до стебника заносять. Як правильно уложити гніздо, як злучити слабі пні, як направити безматків та инше, докладно написано в пасічницькому часописі «Український Пасічник».

Кінчім очкувати овочеві дерева

В липні і серпні, до 20 серпня, треба очкувати деревця. Це не трудно зробити. Робиться це так. Йдемо до доброї деревини і зрізуємо на ній кілька цегорічних гонів, які закінчили рости. З цих гонів, що звуться черенки, будемо вирізувати очка і встромляти їх до дикого деревця під кору. А саме на дикому деревці, яке може бути грубиною в маленький палець, розрізуємо гострим ножем кору так, як виглядає буква Т. Коли ми так розрізали кору на дичці, то тепер з галузки-черенка вирізуємо очко з корою і деревном. Коло очка-бруньки листочок обрізуємо так, що залишається лише корінець. Тепер відгинаємо кору на дичці в місці букви Т і очко з черенка всуваємо під кору, так, щоб лише брунька виставала на верх. Все це місце порізу обмотуємо ликом, осокою чи чистою шматкою, та замаровуємо, де є відкрита ранка. Це очко так залишається і зимувати. На весні воно пукає і починає рости. Тоді саме вершок деревця дикого на 4 пальці вище очка зрізуємо.

Зауваги: Очко і кору ріжемо чистим гострим ножем. До ранки порізаного деревця і очка не дотулюємося пальцями, ані слиною, щоб ніж був чистий його треба пару разів зарізати до сирового дерева тогож сорту. Коли зріжемо черенки, то на них зараз же повідрізуймо листочки, щоб черенок не випаровував. Очкувати можна трилітні і дволітні деревця, а рівнож галузки старших дерев.

Д-р Д. Миколаєвич.

Шелестниця.

Шелестниця належить до недуг заразливих і улягає їй рогата худоба, а нераз — але рідко — коні і свині; для людий вона зовсім не є заразливою. Тварина не заражується одна від другої, як пр. при насатині, лише найчастійше на пасовиськах мочаристих, зїдаючи з пашею зародки шелестниці, або коли ті зародки дістануться до якоїнебудь ранки на тілі, коли пр. тварина на пасовиську положиться. Зараски перебувають в землі, а дістаються туди з водою або відпливами, котрі походять з тваринних гребалищ. Тому то й найчастійше шелестницею заражуються тварини все на однім і тім самім пасовиську, куди якраз зародки цеї недуги дісталися.

Недуга ця є тяжка і рідко тварини видужують, а смерть звичайно приходить до 2-ох або 5-ох днів. По хорих тваринах легко пізнати це тяжке захоріння, бо вони нічого не їдять ані не пють, стоять, або лежать сумні з похиленою головою, швидко дихають, а висока горячка часто спричинює дрощі тіла. Нераз приходить до кольки і тоді тварина є дуже неспокійною, а найзнаменнійшим є повставання опухів на шиї, підгруддю, лопатках, крижах або удах, які при натисканню знаменно шелестять в наслідок ґазів, які саме витворили бакцилі шелестниці. Опухи ті є з початку горячі і болючі, а пізнійше стають зимні і не болючі. Тому, коли хтось запримітить у якоїнебудь тяжко-хорої тварини цего рода опухи, зараз мусить взяти під увагу шелестницю і відповідно поступати. Лічення в таких випадках є строго заборонене і про підозріння цеї недуги треба до 24 год. повідомити найблищий постерунок поліції, щоби не втратити права до державної запомоги. Крім цего муситься також, щоби ту запомогу дістати, відокремити всі здорові тварини від хорої. Хорої тварини не можна випроваджувати поза своє господарство, а також не вільно до неї пускати ні чужих тварин ні людий. Колиж тварина згине, не вільно її розбирати ані вивозити на окописко, лише нетикану лишити на данім місці і ніякого ані з тварин ані з людий до неї не впускати, доки не приде комісія. До узискання запомоги, яка при цій недузі виносить три четверті вартости тварини, треба також знати, що звірят підозрілих не вільно гнати до різні на заріз або на торговицю різні, а всі розпорядження ветеринарних властий муситься бездоганно виконувати, таке невиконання може спричинити навіть втрату права до запомоги.

—o—

ВЕТЕРИНАРНІ ПОРАДИ

Ветеринарні поради з рецептами отримали сего тижня: М. Заремба Соснів, М. Костів Тисів, Фр. Рольський Полівці, Л. Кароль Струсів, М. Сонич Вовче, Герасим Петночка Журавці. (Данило Бублик Стадна п. Скварява: просимо вплатити передплату, тоді вишлемо рецепту).

—o—

Про що треба памятати при зборі і моченню конопель.

Плоскінь, як лише відцвила, забирають з поля раніше, окремо її мочать, сушать і т. далі. З неї виходить досить добре і ніжне прядиво. Плосконі збирається з висіяного насіння 30 проц., (майже третя часть) решта припадає на матірку (70 проц.). Матірку збирають пізніще.

Ми вже писали про коноплі, що коли хочемо мати добрий врожай на полотно, то мусимо коноплі сіяти досить густо, 80 кґр. на морґ. Таке прядиво виходить ніжне, довге, ціле, хоч і не так міцне і грубе, колиб посіяно було 60 кґр. на морґ. Так само писали, що ранний посів коноплі дасть волокна богато і доброї якости. Отже, коли хто додержав цих порад, тепер пригадаємо, що треба робити при зборі конопель, щоб той врожай не зіпсувати, а ще направити.

Практика каже, що найліпше волокно з конопель буде тоді, коли коноплі збирати в той час, як насіння є ще не цілком дозріле, але і незелене. Тоді волокно виходить **міцне, ніжне (мягке), масне.** Зібрані так коноплі кладуть в снопки і насіння дозріває.

Практика каже, що витягати коноплі з корінням є гірше, а ліпше низенько скосити чи зжати. Річ в тім, що коло коріння є товстий луб, який і моченням не роспадається на дрібні волокнини і тому в прядиві завше перешкаджає та якість прядива знижує.

Як відбирати з конопель насіння, теж практика каже що иншого, ніж у нас робиться. У нас коноплі молотять ціпами або праником. Цим способом **вершки** коноплі товчуться і при дальшому спрацьованню псують прядиво. Заграничні коноплярі насіння конопель по висушенню зчісують на щітках з довгих цвяхів. Дехто радить насіння обтинати серпом і потім його молотити. От такі коноплі без коріння і вершка при виробі волокна дають прядиво першої кляси.

Коноплі треба вибирати і сортувати било по грубині через те, що при моченню неодинаково довго його треба тримати, щоб не зіпсулось.

Мочення конопель. Иноді господар все зробив добре з коноплями, але зле намочив і прядиво попсував. Практика каже, що найліпше волокно виходить, коли коноплі мочити в теплій (30-35 ст. Ц.) легко проточній воді, яких 3-5 днів. В воді студеній або сильніще проточній це мочення відбувається довше і якість волокна знижується, бо виполікується. Не радиться мочити коноплі в воді, що має богато вапна, бо коноплі вимочається або за дуже довго або зовсім зіпсуються. Коли мочити в воді, де є богато намулу, і на черноземах, волокно тратить барву — темніє Мочення в стоячій воді розвиває богато квасів і цей квас розїдає волокно так, що потім прядиво стає нетривке і забруджується.

З цього видно, що треба додержати, щоб прядиво вийшло міцне, масне, мягке і біле. — Таке прядиво буде мати і добрий попит та ціну в продажі.

Бочки від цементу є добрі до покриття даху.

При будівлі деяких домів залишаються бочки від цементу. Ці бочки звичайно ні на що більше не вживають і тому вони дешеві. В часописах знаходимо, що деякі господарі, закупивши дешево ці бочки, покрили ними дахи і хвалятьця, що цей дах видержить далеко довше, як ґонти та коштує дешевше. Хто потребує, нехай спробує й собі.

—о—

Відповідь на запити.

Питає С. Б. Який порошок (штучний погній) замінить у нас обірник, якого у нас замало. Грунт у нас пісковий з глейоватим підґрунтом.

Відповідь: Замість обірнику на Вашому грунті можете дати порошку, що зветься азотняк, або салітра, добрим буде також сірчан амону і салітри.

Азотняку на 1 морґ треба 25—30 кґр. а сірчану амону 50—60 кґр. Однак на пісках Вам тепер ці погної мало оплатяться Радимо Вам завести на своїх пісках лубін і сераделю. Вони цілком замінять Вам обірник. Як плекати, дивіться в попередні числа «Н. Справи» і буде в Календарі «З. Колос» на 1931 р.

Йомуж. Чи підсіяти лисини на конюшині? Боїмось, що буде за пізно поправити конюшину в осени, але це зробите на весні. Випишіть насіння конюшини, що зветься „інкарнатка“, або буркун, цю конюшину чи буркун на весні висієте і лисини добре тяжкою бороною зоскородити.

Йомуж. Як направити луку, що на ній росте лише мичка? Про те як направити луку, ми богато писали, нагадаємо коротко ще раз: Як зберете отаву, зараз цю луку добре до чорна зборонуйте. Перед останнім боронованням висійте томасину або каініту (до 100—150 кґр.) На весні знову поборонуйте і висійте добрих трав костиряви, мітлиці, конюшин — побачите що сіно тоді поправиться.

Питає О. Л. Як плекати кропиву і правокіст про які писав п. Довгий в «Н. С.»

Відповідь: Писати про це треба багато. Почекайте, незабаром вийде наш календар «Золотий Колос», в якому як раз про управу цих рослин є докладно написано.

—о—

Лічничі властивости овочів.

Майже у всіх заграничних часописах пишуть про користь від споживания овочів для здоровля людини. Переглянувши ці часописи, подаємо коротко значіння кождого.

Яблука сирі помагають травленню і при запорі розганяють шкідливі кваси в шлунку. Хорих на горячку яблуко освіжує. Яблуко має фосфор, тому є корисне хорим на звапнення жил та посилення нервів і мозґу. Рівнож помагає при корчах і катарі легенів (бронхіт). Лікарі радять часто робити так: Покраяти яблуко на тоненькі платочки, дати до шклянки і наляти водою. Коли трошка постоїть, відцідіть і пийте цю воду. Це є дуже здорово. Ще ліпше, коли цю воду підсолодити.

Грушки — є дуже поживні, вони мають богато вапна, отже добрі для дітий на кости. Лише грушку треба добре пережувати зі слиною. Грушка помагає вимішуванню мочі і корисно ділає на печінку.

Сливи — теж дуже поживні, лише їх багато на раз не радиться їсти, або їсти без шкірочки.

Ягоди — мають богато фосфору, тому помагають хорим на нерви. Але їсти їх над міру не можна.

Помідори — крім вижниви чистять кров. Хто має лишаї, прищі, вугри, хай їсть помідори, і все це зійде.

Агрест і порічки — при споживанню проникають у все тіло, чистять кров і оживлюють завмерлі ткани в слизниці. Роспускають камінці в нирках і розганяють утвори ревматичні. Творять кров і помагають при розтяженню жил.

Цитрина — теж що і агрест.

Цибуля сирова є першорядним ліком проти рака. Народи, які їдять багато цибулі: серби, болгари, кавказці, жиди — хоробою рака не хорують.

Шпінат — має багато білків, а рівнож заліза, тому радять його лікарі всім малокровним і дітям.

—о—

Що по чому?

Львів, дня 11/VIII. 1930.

Пшениця, жито і ячмінь троха в ціні впали. Гречка, горох і ріпак — подорожіли.

Рівнож впали в ціні пшенична мука і троха ячмінна крупа. Натомість гречана крупа подорожіла.

На загал ціни на збіжжа хиткі

ЗБІЖЖА

Ціни 100 клґ. на стації залад. Підволочиска. Пшениця двірська (торічна) 30·50 — 31·50 зол., селянська 31—32 зол. Жито двірське торічне 16.25—16·75 зол. селянське 15·25—15·75 зол., ячмінь 17·—17·50 зол., овес 17—18 зол. кукурудза 24·00—25 зол, горох пів Вікторія 30—32 зол., горох звич. 26.00—27·00 зол, бобик 19·50—20·50 зол., гречка 28.75—30 зол., ріпак оз. 45—47 золотих.

НАБІЛ

Маслосоюз платив в дні 11. VIII кооперативам: За масло експорт 1 кґ. — 4·50 зол, десерове — 4·40 зол. літра молока — 25 сот. літра сметани 1·30 зол. копа яєць около 7 зол.

ПАША

Сіно солодке прасоване 8—9 солома прасована 4·50—5 зол., ґрис житний 9 — 9 50 ґрис пшеничний 11·50—12. макухи льняні 32—33 з.

МУКА І КРУПИ

Мука житна разова 33.50—34. мука пшенична 65% 59—50. крупа ячмінна 40—41 зол. пенцак 39—40. крупа гречана 55·50—57·50 золотих.

ЗЕЛЕНИНА

100 гол. капусти	10—15 „
100 огірків	2—3 „
1 кґр. помідорів	1·50—2 зол.
1 сотн. яблок як до сорту	30—60 з.

ХУДОБА
(у Львові на торговиці)

Корови ріжної раси	0·90—1·30 зл.
Воли товсті	1·20 -1·40 „
Ялівки	1·20—1·35 „
Телята	1—1·30 „

Ціни за 1 кґр. живої ваги.

СВИНІ

Експортова різня Рукера у Львові платить: за

Товсті (120 кґр.)	1·80—2 зл.
Мясні бекони	1·80 1·95 „
Гірші свині (70 - 100кґ.)	1·70—1·80 „

ШКІРКИ

Велика з коня	25 зл.
Мала з коня	12·50 „
З теляти	3·50 „
З худоби	1·80 „

До Івана Сорокатого.

Здоров, тесочку1) любенький, брате Сорокатий! Шо нового коло Тебе на долах чувати? В нас маржина2) потаніла, а хліб дорожіє — от бідному завше вітер просто в очі віє. Та таке то усіх бідних. Треба си попертн, йик закортит когос дуже шьи сегодне вмерти.

Поводжене моє брате, йик звикле у горах, гроший нема, хліба дасбі3) хоть гуляй в коморах. Але йикос проживаю, хоть чісом бідую, даю собі йикос раду, йик лиш сам бізую4). В наших горах чісом також йисне сонце гріє, хто обдертий то тот собі ні змерзне ни впріє. Коло мене усьо миром5), нічого нового, за то в селі є всіляко... чісом бірше злого.

Вібачіне май на мене, брате Сорокатий, бо я тобі уже давно хотів відписати, та не мавєм того чісу почерез роботу, хоть до письма то я маю завсігди охоту. Та шо з того, шо є вхота тай думок богато? Це не пиши, бо не можна, того за богато, — це коротке, тамто дурне тай несправедливе — одним словом наше жите тепер неможливе. Хто шьи вміє так вкрутити, йик фірман батогом, то у того завше жнива, хоть земля облогом... Але я вже, чынсні ґазди, не втну цеї штуки, бо у мене сотворені лиш для праці руки.

Пишеш, брате, шо є глухі... А де їх немає? Де є село без болота? Скажіт, йик хто знає!... Хоть ті глухі коли треба, то не дочувают, за то собі дуже добрий котюжий6) нюх мають. Йик дес можна поживитись на чужий рахунок, то ті глухі занюхают на сім миль чістунок. Бо така вже в них натура, шо йик «дай», не чуют — а йик «бери», то хапают так, шо аж слабуют! Але біда из глухими, йик їх повна хата, бо для них нима лікарства, лиш хрест тай лопата. Бо старина йик є глуха тай глухмана7) родит, то на старість рідний синок їх у старці водит.

В нас у горах, пане брате, є також каліки, попид ноги плентаютси8) на цім білім світі. Є криві, сліпі, горбаті, німі тай брехливі такі, що вже з свого роду вдалися скакливі. Написав бих за них, брате, та чісу ни маю, може трішки май потому я шьи їх згадаю.

Май потому, йик я скінчу вже траву косити, то напишу трохи бірше, йик нам треба жити, аби калік в нас не було, — а по цему слові здоровлю вас всіх сердечно, будьте здорові! Най приступу д вам ни має жура тай роспука.

Цего вам усім бажає, сам

Іван Клябука

Пояснення: 1). теску — одноіменнику 2) маржина — худоба 3) дасбі — скорочене від „дасть Біг“ 4) йик бізую — яу можу 5) миром — гаразд, здорово 6) котюжий — псячий 7) глухман — глухий 8) плентатиси — ходити по під ноги.

БУДУЙТЕ ОГНЕТРЕВАЛО!!!

Кожний розумний і дбайливий про своє майно громадянин криє дах свого дому і господарських будинків не соломяною стріхою, ані також ґонтами, чи подібними легкозапальними матеріялами, але тільки огнетревалою поцинкованою бляхою. Бо не вільно щадити там, де розходиться про охорону перед найгрізнійшою стихією, якою є огонь. Одна іскорка, або так части підчас літних бур удари грому, можуть замінити цвитуче господарство в купу попілу та знищити тяжке зусилля і труд цілого життя.

ДАХ ПОКРИТИЙ

бляхою зелізною поцинкованою марки „C. K. H. Królewska Huta"

C K H
CYNKOWNIE
KRÓLEWSKA-HUTA
BĘDZIN
POL. ZAKŁ. PRZEM. CYNK.
PRIMA QUALIT.

дає повну запоруку відпорности на огонь і всякі атмосферичні впливи.
Бляха зелізна, поцинкована марки „C. K. H. Królewska Huta", лучить в собі всі прикмети найліпшого огнетревалого матеріялу до криття дахів.

НАГОРОДЖЕНО ЇЇ:

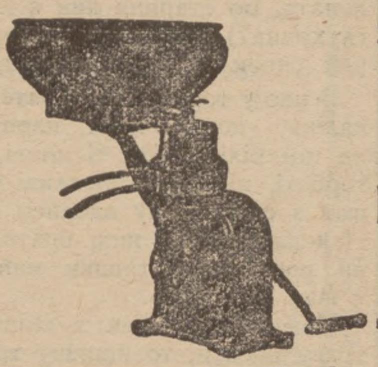
ЗОЛОТОЮ МЕДАЛЕЮ і МЕД. GRAND PRIX на Виставі Взорів в Римі в р. 1926.
ЗОЛОТОЮ МЕДАЛЕЮ і МЕД. GRAND PRIX на Економічній Виставі в Парижі 1927 р.
ЗОЛОТОЮ МЕДАЛЕЮ на Перших Північних Торгах у Вильні 1928.
СРІБНОЮ МЕДАЛЕЮ на Загальній Краєвій Виставі в Познані 1929 р.

Залізну цинковану бляху марки „C. K. H Królewska Huta" можна набути в складах зеліза, Хліборобсько-Торговельних Спілках, Кооперативах. Замовлення можна також слати впрост до фабрики.

Взірці, оферти і кошториси висилаємо на жадання безплатно.

Просимо звертати пильну увагу на повищий фабричний знак і вистерігатися наслідувань,

ПОЛЬСЬКЕ ЗАВЕДЕННЯ ЦИНКОВОГО ПРОМИСЛУ, АКЦІЙНА СПІЛКА В БЕНДЗІНІ

Хто хоче мати постійний зиск зі свого молочного господарства, цей

КУПИТЬ СЕЙЧАС

оригінальну шведську

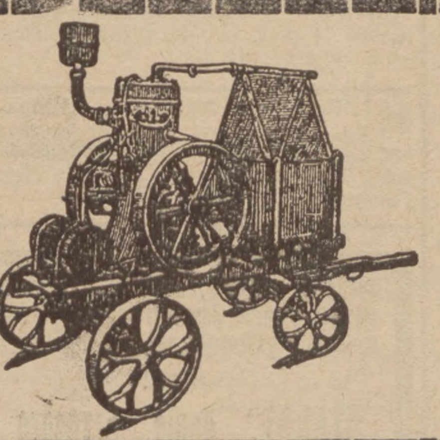
крулізку „Діяболь"

у місцевого представника або впрост у фірмі:

Діяболь-Сепаратор, Спілка з обм. пор.

Варшава	**Львів**	**Познань**	**Вильно**
Королівська 23.	Академічна 4.	Водна 14.	Ґданська 6.
Краків	**Берестъ н./Б.**		**Рівне В.**
Посольська 18.	Стецикевича 25.		13. Див. 19.

Оригінальні шведські Машини до шиття і Парники „ДІЯБОЛЬО" є найліпші!

Мотори LISTERA

бензинові, нафтові, ропні, сталі і перевізні, дешеві, — солідні, економічні, — тревалі

для рільництва і промислу

до набуття у всіх поважніших складах рільничих машин або в виключнім заступстві на Польщу

R. A. Lister, Co Ltd. Dursley

Львів, Ягайлонська 24.

КУПУЮЧИ ПАПЕРЦІ ДО КУРЕННЯ

КАЛИНА

з одинокої української кооперативної фабрики „БУДУЧНІСТЬ" в Тернополі

причиняєтеся до розросту рідного промислу і даєте заробіток українському робітництву. 388

Дентист ЯКІВ НАСС

Львів, вул. Сикстуська ч. 17, II п.

Скріплювання хитаючихся зубів, пльомбування й виймання зубів без болю. Штучні зуби з кавчуку і золоті після американської системи. Пацієнтів з провінції полагоджується в найкоротшому часі.

„ЕЛЕҐАНТ"

Єдинока найліпша й своєрідна

ПАСТА ДО ВЗУТТЯ

КОНСЕРВУЄ ШКІРУ

Уживайте лише цю ПАСТУ!

— Адреса: —

ЛЬВІВ, КОРДЕЦЬКОГО 5.

Ілюстрований цінник бандажів на пропуклину і спосіб лічення висилає дармо М. Л. Полячек Самбір. 95

ПАРЦЕЛЯЦІЯ. В околиці Ходорова парцелюється фільварок; земля добірна 8 км. від того гостинця до більшого повітового міста (укр. ґімназія.) Зголошення інтересованих приймає Адміністрація Нар. Спр. під „Парцеляція".

ДОДАТКОВІ ВСТУПНІ ІСПИТИ до кл. I—VII на шкільний рік 1930/31 відбуватимуться в приватній ґімн. коедукац. ім. Т. Шевченка в Городенці, в днях від 29 і 30. серпня, та 1, 2, 3 вересня 1930. 697
УПРАВА.

ПРИЙМУ хлопця до науки дяківства нотного співу. Зголошуватись до дяка в Ляховичах зарічних поч. Журавно. 699.

ПОШУКУЮ крамаря з довголітньою практикою, котрийби сам вів книговодство, Зголошення слати на адресу: Іван Ґроґоза. село Любша почта Журавно. 696

ІВАН ДУДА, ур. в Панищові пов Ліско, уневажнює карту звільнення з війська видану Старостством в Ліску. 695.

ДЯКА молодого, нежонатого, який провадивби хор, пошукує: Уряд парохіяльний Поляна, поч. Лютовиска. 692

ЮРКО Белевят, ур. 1874 року в Хревті повіт Ліско, уневажнює згублену військову книжечку видану в ПКУ Самбір.

ТОВАРИШКИ життя з добрим характером шукає пристійний, 30-літний фаховець-спеціяліст, образований. Рефлектує і на свідомі дівчата з заможніщих родин господарських або властительки рільних господарств. Письма з залученою фотоґрафією, за зворот якої ручить словом чести, слати до адміністр. Нар. Справи під „Спеціяліст". 691

АЛЕКСАНДЕР САЮК в Жджарах уневажнює згублену військову книжечку, видану через П. К. У. — Володимир Волинський. 684

Відвічальний редактор: ЛЕВ ЧУБАТИЙ
З друкарні Щ. Беднарского в піднаймі „Кооперативи Промислу Ґрафічного" Львів, Ринок 9 — Телефон 76-14.
Видавець: ІВАН ТИКТОР.